

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
0 3 6 1 1

9 771330 5000003

ZRAKOPLOVNA BAZA "PLESO"

Isprāćaj 18. HRVCON-a U MISIJIU ISAF

MEDUNARODNA IZLOŽBA ZRAKOPLOVNE TEHNIKE MAKS 2011

Bojna za
specijalna djelovanja

Padobranski
skokovi
u vodu

SREDIŠTE ZA TEMELJNU
OBUKU U POŽEGI
KANDIDATI ZA KADETE
ZAVRŠILI SELEKCIJSKU
OBUKU

SITWARE (I. DIO)

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

KABUL

POSEBNA MINUTA ŠUTNJE

Američki vojnici stacionirani u kabulskoj međunarodnoj zračnoj luci, kao i drugi raštrkani diljem svijeta odlučili su 3. rujna na poseban način odati počast za 31-og kolegu poginula u napadu na helikopter 6. kolovoza. Njih dvadesetak je na igralištu zračne luke odlučilo izdržati radikalni trening koji je trajao točno 31 minutu. Vojnici su trenirali u parovima. Jedan bi trčao 400 metara s vrećom pjeska od 20-ak kilograma, dok bi drugi imao teški kružni trening. Svaki krug podrazumjevao je podizanje tereta, skokove i penjanje uz uže. Trening je organizirala udruga mornaričkih specijalaca i nazvan je "posebnom minutom šutnje".

HAVANA

ODLAZAK REGUEIRA

Kubanski ministar obrane Julio Casas Reguero preminuo je 3. rujna u Havani, javili su državni kubanski mediji. Čovjeka koji je 2008. zamijenio dugogodišnjeg ministra, Fidelova brata Raula Castra, pogodio je fatalni srčani udar. France-Presse navodi da je Reguero bio moćni čovjek iz sjene u karipskoj državi, obnašao je visoke funkcije još od kubanske revolucije, čiji je bio aktivni sudionik. Casas Reguero je svoja vojna znanja tijekom Hladnoga rata obnavljao na ruskim akademijama te je pridonio samostalnom razvoju kubanske vojne industrije. Raul Castro, koji je nakon odlaska iz ministarstva obrane od brata preuzeo predsjedničku funkciju, bio je poznat po strogom ophođenju sa svojim generalima. Sa Casasom Regueirom nije bilo potrebe da bude takav. "Bio je škrt, što ga je činilo dobrim poslovnim čovjekom", rekao je Castro.

WASHINGTON

STOPERI NA PALUBI

Zanimljiva fotografija u prilogu prikazuje mornare na palubi američkog nosača zrakoplova John C. Stennis. Standardnim postupcima odobravaju polijetanje zrakoplovu tipa EA-6B Prowler (litalica). Riječ je o letjelici za elektroničko ratovanje čija je svrha

ometanje protivničkih radara, sustava veze i protuzračne obrane, kao i njihovo uništenje. U uporabi je još od 1971. Inače, nosač John C. Stennis i njegova udarna skupina se u trenutku nastanka fotografije nalazio u Južnom kineskom moru.

US Navy

BRISBANE

INDUSTRIJA PRATI VOJSKU

Tijekom govora na 7. godišnjem samitu obrambenih sposobnosti u Brisbanu, australski ministar za obrambenu opremu Jason Clare obratio se državnom savjetodavnom tijelu zvanom Skills Australia, čija je zadaća razvoj radnih i proizvodnih kapaciteta države. Zatražio je da organizacija izradi plan kojim će australska industrija biti u stanju udovoljiti potrebama oružanih snaga u sljedećih deset godina i nadalje. Naime, Australci namjeravaju

zamjeniti ili unaprijediti 85 posto svoje vojne opreme i veliki dio toga učiniti u vlastitom dvorištu. U sljedećoj dekadi potrošit će oko 150 milijardi australskih dolara, a želja je da barem polovicu potroši kod kuće. Za ostvarenje plana potrebno je da kapaciteti industrije dođu na još višu razinu. Najveći izazov ikada bit će projekt Podmornica budućnosti. Očekuje se da Skills Australia završi dokument do sredine 2012.

SEUL

PROSVJEDI ZBOG BAZE

Na južokorejskom otoku Jeju 2. su se rujna zahuktali prosvjedi protiv gradnje američke pomorske baze. Prvi prosvjednici došli su na otok još u lipnju i okupirali mjesto gradnje. No, s početkom rujna, policija je uhitila 38 prosvjednika, a radnici su oko spornog područja postavili ogradu. Projekt gradnje je vrijedan 970 milijuna dolara i korejski vojni dužnosnici kažu da je vrlo bitan za nacionalnu sigurnost. Kada baza bude završena 2014., u njoj će biti

stacionirano dvadesetak ratnih brodova i podmornica. Za razliku od prosvjednika, koji smatraju da se baza gradi zbog prisiska SAD-a na Južnu Koreju i veće vojne nazočnosti u kineskom području, neki otočani smatraju da će projekt osnažiti lokalno gospodarstvo.

8

Nove zadaće, novi izazovi, ali uvijek isti motiv – donijeti mir

Sa svakim novim kontingentom sve je veći broj pripadnika koji iza sebe imaju dvije, tri, čak i četiri misije pa tako i u ovom, a sve je više i pripadnica OSRH-a koje zajedno s kolegama u misiji obavljaju vrlo zahtjevne i odgovorne zadaće... Upoznajmo neke

Uz pripadnike BSD-a i Vojnoobavlještajne bojne, na padobransku obuku u Delnice stiglo je i jedanaest Poljaka iz Lubinaca, pripadnika 1. pukovnije specijalnih snaga OS Poljske. Nastavak je to izvrsne suradnje sa poljskim kolegama. Bila je to jedinstvena prilika za uvježbavanje padobranksih skokova u vodu

4

PADOBRANSKI SKOKOVI U VODU

12

Kandidati za kadete završili selekcijsku obuku

Kamp je trajao tri tjedna, a s obukom su započeli sredinom kolovoza. Ovo je inače drugi naraštaj s kojim se radi po novom obučnom planu i programu. Voditelj obuke satnik Marušić ističe da su iz godine u godinu kandidati za kadete fizički i psihički spremniji

MORH I OSRH

- 6 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Čestitke brončanom četvercu
- 7 **ZRAKOPLOVNA BAZA "PLESO"**
Ispraćaj 18. HRVCON-a u misiju ISAF
- 10 **NOVOSTI IZ NATO-a**
NATO u Libiji ostaje sve dok bude potrebno
- 14 **PROSLAVA U VOJARNI "PLESO"**
20. obljetnica Pukovnije veze
- 15 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Posjet pripadnika HRM-a Zapovjedništvu HRM-a uoči odlaska u ISAF
- 16 **KATEDRE DEKANATA HVU**
Katedra taktike

VOJNA TEHNIKA

- 18 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA TEHNIKA**
SitaWare (I. dio)
- 26 **VOJNA TEHNIKA**
Međunarodna izložba zrakoplovne tehnike MAKS 2011

MAGAZIN

- 30 **RATOVI FEUDALNOG JAPANA (II.DIO)**
Stvaranje šogunata i razvoj vojske
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Srpski tisak o uzrocima pada "RSK" (VI. dio)
- 33 **POZDRAV DOMOVINI**
Molitva Hrvata
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Plakati Za Hrvatsku kao Tigar i Croatia

BOJNA ZA SPECIJALNA DJELOVANJA

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Provjeravanje padobranske opreme

Padobran

već i ovladavanje naprednim tehnikama skakanja padobrnom. U skladu sa sve većim zahtjevima koje moderne vojne doktrine postavljaju pred specijalce kao i složenost specijalnih operacija, osposobljenost za prizemljenje u vodu za svakog je

Uz pripadnike BSD-a i Vojnoobavještajne bojne, na padobransku obuku u Delnice stiglo je i jedanaest Poljaka iz Lubineca, pripadnika 1. pukovnije specijalnih snaga OS Poljske. Nastavak je to izvrsne suradnje sa poljskim kolegama. Bila je to jedinstvena prilika za uvježbavanje padobranksih skokova u vodu

U Bojni za specijalna djelovanja obuka se provodi gotovo bez odmora. Kod ove naše elitne postrojbe kalendar aktivnosti uvijek je ispunjen, pa i u kolovozu, u jeku godišnjih odmora. Dručjije ne može ni biti, jer razina obučenosti na kojoj moraju biti specijalci ne dopušta opuštanje.

Vjerovali smo da nema dijela obuke ove postrojbe koju dosad nismo zabilježili u našem časopisu, no ovaj put BSD nas je iznenadio nečim novim. Mogućnošću da nazočimo posebnom dijelu padobranske obuke, skokovima s doskokom na vodenu površinu. Ta padobraska razina podrazumijeva ne samo uspješno završen temeljni tečaj

padobranca korak više u njegovoj spremnosti.

Obuka se provodila 30. kolovoza na Lokvarskom jezeru u Gorskem kotaru. Iako je riječ o akumulacijskom jezeru, priroda je izgledala idilično, vremenski uvjeti odlični, a borova šuma koja se lelujavo odražavala na površini dijelom je skrivala aktivnost na jezeru. Tek je brujanje helikopterskih elisa odavalo da se na jezeru ipak nešto događa. Padobranci, njih tridesetak,

hrvatski skokovi u vodu

iskakali su u pravilnim razmacima iz helikoptera Mi-171 Sh. Uz pripadnike BSD-a i Vojnoobavještajne bojne, na padobransku obuku u Delnice stiglo je i jedanaest Poljaka iz Lublineca, pripadnika 1. pukovnije specijalnih snaga OS Poljske. Nastavak je to izvrsne suradnje sa poljskim kolegama. Bila je to jedinstvena prilika za uvježbavanje padobranksih skokova u vodu.

Upute instruktora nadjačavale su buku glisera koji je skupljao padobrance pošto bi doskočili u jezero. Sa svakom skokom adrenalin je rastao. U razgovoru s jednim instruktorom doznajemo, da zahvaljujući njemu padobranci mnogo bolje podnose hladnoću vode goranskog jezera... Padobranci su skakali u skupinama po trojica s visine od oko 500 metara. Služili su se padobranima s okruglom kupolom uz automatski način otvaranja (ili "na gurt-nu", kako to padobranci vole reći).

Iako se nama u sigurnosti čamca činilo da je svaki doskok učinjen s lakoćom, to baš i nije bilo tako. Naime, vjetar ih je dijelom skretao s putanje te

se nisu smjeli opustiti ni trena. Šuma i strme obale jezera ipak su bili prilično blizu. No većih problema nije bilo, svi su skokovi izvedeni jednako kvalitetno, bar koliko se to nama laicima činilo. Naposljetku, riječ je o pripadnicima

specijalnih postrojbi kojima je ovo u opisu posla i koji, mogli bismo reći, "govore istim jezikom". A to je jezik vrhunski obučenih vojnika koji si ne dopuštaju opuštanje ni u jednom dijelu godine. ■

Doskok u vodu uz prethodno oslobođanje od padobrana

Tridesetak padobranaca iskakalo je iz helikoptera Mi-171 Sh

Hrvatski četverac na pariče u sastavu David Šain, Valent i Martin Sinković i Damir Martin osvojio je brončano odličje na Svjetskom veslačkom prvenstvu

ČESTITKE BRONČANOM ČETVERCU

Na osvojenom uspjehu i brončanoj medalji na Svjetskom prvenstvu u veslanju koje se od 28. kolovoza do 4. rujna održavalo na Bledu u Republici Sloveniji čestitke je brončanom četvercu uputio i ministar obrane Davor Božinović. "Poštovani Damire, Davide, Martine i Valente, uime svih pripadnika Oružanih snaga RH, djelatnika Ministarstva obrane i svoje osobno, čestitam vam na još jednom velikom uspjehu - osvojenoj brončanoj medalji na Svjetskom prvenstvu u veslanju u Sloveniji. Taj rezultat je tim veći jer ste njime osigurali nastup na Olimpijskim igrama 2012. godine u Londonu. Ponosni smo da ste vi pripadnici velike obitelji Oružanih snaga RH te da svojim predanim timskim sportskim

Damir Martin, Valent Sinković, Martin Sinković i David Šain pripadnici su Oružanih snaga RH od ožujka 2011. kada su postali djelatne vojne osobe, na temelju lani potписанog Sporazuma o suradnji, unapređenju i razvoju sporta u Republici Hrvatskoj, Ministarstva obrane i Hrvatskog olimpijskog odbora

radom, profesionalnošću i požrtvovnošću ostvarujete ovakve zavidne uspjehe", stoji u čestitci ministra obrane Božinovića.

Inače, Damir Martin, Valent Sinković, Martin Sinković i David Šain pripadnici su Oružanih snaga RH od ožujka 2011. kada su postali djelatne vojne osobe, na temelju lani potписанog Sporazuma o suradnji, unapređenju i razvoju sporta u Republici Hrvatskoj, Ministarstva obrane i Hrvatskog olimpijskog odbora.

Bronca četverca na pariče je prva hrvatska medalja na prvenstvu u Bledu, a naša najbolja veslačka posada je osigurala i nastup na Olimpijskim igrama u Londonu, što je ipak glavni cilj veslača trenera Nikole Bralića. ■

ZRAKOPLOVNA BAZA "PLESO"

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

Uvjeran sam da će i ovaj, 18. kontingenjt svojim radom pridonijeti specifičnim vrijednostima po kojima su hrvatski vojnici prepoznati u svijetu, kazao je ministar Božinović te istaknuo zadovoljstvo što je najveći dio hrvatskih npora u ISAF-u usmјeren na školovanje afganistanskih oružanih snaga, što daje ključan doprinos budućoj stabilizaciji te zemlje. Poseban pozdrav ministar je uputio vojnicima iz zemalja A-5 koji putuju zajedno s hrvatskim kontingenjom

Ispraćaj 18. HRVCON-a u misiju ISAF

U područje mirovne operaciјe ISAF u Afganistanu 1. rujna upućen je 18. hrvatski kontingenjt te im je priređen svečani ispraćaj u 91. zb HRZ-a i PZO-a "Pleso". Ispraćaju su nazočili izašlanik predsjednika RH Zlatko Gareljić, ministar obrane Davor Božinović, načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić te drugi visoki dužnosnici MORH-a, OSRH-a i MUP-a.

Program je otpočeo svečanim postrojem pripadnika kontingenja, a prijavak ministru obrane je podnio zamjenik zapovjednika 18. HRVCON-a brigadir Marijo Sambolec. U prigodnom obraćanju ministar Božinović izrazio je uvjerenje da će i ovaj, 18. kontingenjt svojim radom pridonijeti specifičnim vrijednostima po kojima su hrvatski vojnici prepoznati u svijetu. Istaknuvši da su hrvatski vojnici u ISAF-u opremljeni po najvišim standardima, ministar je izrazio zadovoljstvo što je najveći dio hrvatskih npora u ISAF-u usmјeren na školovanje afganistanskih oružanih snaga, što daje ključan doprinos budućoj stabilizaciji te zemlje. Poseban pozdrav ministar je uputio vojnicima iz zemalja A-5 koji putuju zajedno s hrvatskim kontingenjom.

Ministar Božinović u pregledu svečano postrojenog 18. HRVCON-a

Načelnik GS OSRH-a general Lovrić obratio se ponajprije vojnicima koji već imaju iskustvo sudjelovanja u ISAF-u, što mogu posvjedočiti kolika je važnost dobre pripreme za misiju i preduputne obuke. Kao najbitnije zadaće kontingenta istaknuo je mentoriranje, obuku i potporu Afganistanskoj nacionalnoj armiji. Savjetnik Predsjednika Republike Hrvatske Zlatko Gareljić istaknuo je da RH već godinama preko mirovnih misija daje važan doprinos svjetskom miru i stabilnosti. Najveći udio u tom doprinosu imaju hrvatski kontingenti u ISAF-u, rekao je Gareljić. Zajedno s pripadnicima 18. hrvatskog kontingenja u operaciju ISAF u Afganistanu odlaži i šest pripadnika oružanih snaga zemalja članica Američko-jadranske povelje (A-5), koji će sudjelovati kao mentorsko oso-

blje u sklopu Škole vojne policije Afganistanske nacionalne armije (ANA) u Kabulu. Riječ je o dva pripadnika OS Republike Crne Gore, tri pripadnika OS Makedonije i jednom pripadniku OS Republike Albanije. Oni su u srpnju također prošli preduputnu obuku u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije OSRH-a, u vojarni "Damir Martić" u Rakitju. Obuku je organizirala RH kao zemlja koja je preuzela ulogu vođe NATO nacije za razvoj institucionalne obuke vojne policije

Afganistanske nacionalne armije i ustrojanje Škole vojne policije ANA-e u Kabulu. Osamnaesti hrvatski kontingenjt, koji ima 312 pripadnika, bit će raspoređen u Regionalno zapovjedništvo Sjever u Mazar-e Sharifu i Regionalno zapovjedništvo u Kabulu. Nakon dolaska u područje operacije pripadnici 18. kontingenja preuzet će dužnosti prethodnog kontingenja. Riječ je, između ostalog, o namjenski organiziranim snagama Vojne policije, namjenski organiziranim snagama pješaštva, stožernom osoblju, operativno-mentorskim timovima za vezu, policijskim operativno-mentorskim timovima za vezu (četiri pripadnika MUP-a), mentorima u vojnopolicijskoj školi i Logističkoj školi u Kabulu te zračnom mentorskom timu. U sklopu 18. kontingenja prv put se upućuju i mentorи u Vojnoobučni centar u Kabulu.

"Iz godine u godinu suradnja s OSRH-om je sve bogatija", naglasio je pukovnik makedonskih OS-a Ivica Ampov te podsjetio da dvije zemlje već imaju povijest zajedničkog djelovanja u ISAF-u.

Nadnarednik Miodrag Jokanović iz OS Crne Gore odao je priznanje pripadnicima OSRH-a za svu moguću materijalnu, moralnu i stručnu potporu. Osobito je bitno što su hrvatski vojnici imali razumijevanja za činjenicu da je pred crnogorskim kolegama prvo sudjelovanje u ISAF-u kao mentora u sklopu Škole vojne policije Afganistanske nacionalne armije. "Prvi je put najteže, ali to je dio naše karijere", rekao je Jokanović

Vesna PINTARIĆ, snimio Josip KOPI

Nove zadaće, novi izazovi, ali u

Sa svakim novim kontingentom sve je veći broj pripadnika koji iza sebe imaju dvije, tri, čak i četiri misije pa tako i u ovom, a sve je više i pripadnica OSRH-a koje zajedno s kolegama u misiji obavljaju vrlo zahtjevne i odgovorne zadaće... Upoznajmo neke

U mirovnu misiju ISAF u Afganistan ispratili smo već 18. kontingenat. Sa svakom novom rotacijom rastao je broj pripadnika u misiji, a mijenja se i opseg zadaća prema sve odgovornijim i zahtjevnijim pa do onih vodećih. Ukupno 312 pripadnika ovog kontingenta preuzet će zadaće u Regionalnom zapovjedništvu Sjever u Mazar-e-Sharifu i u Kabulu. Riječ je o već uhodanim zadaćama u namjenski organiziranim snagama Vojne policije i pješaštva, stožernom osoblju, operativno-mentorskim timovima za vezu, mentorima u Školi vojne policije i Logističkoj školi u Kabulu te zračnom mentorskom timu. S ovim se kontingenatom prvi put upućuju i mentorji u Vojnoobučni centar u Kabul.

Sa svakim novim kontingentom sve je veći broj pripadnika koji iza sebe imaju dvije, tri, čak i četiri misije pa tako i u ovom, a sve je više i pripadnica OSRH-a koje zajedno s kolegama u misiji obavljaju vrlo zahtjevne i odgovorne zadaće. U ovom ih je kontingentu trinaest, a među njima posebno ćemo predstaviti natporučnicu Manuela Denžić i bojnici Maju Čavlović jer svaka na svoj način izaziva novinarsku zatičelju te nekolicinu njihovih kolega koji već imaju zavidno iskustvo iz međunarodnih misija.

Mladu Varaždinku, natporučnicu Denžić upoznali smo nedavno kao prvu zapovjednicu voda u vježbi CROMINN 11 koja je potkraj srpnja održana u Minnesoti (SAD), a koja se već tradicionalno, i to već šestu godinu zaredom provodi u sklopu bilateralne suradnje sa SAD-om. U OSRH-u je od 2007. i trenutačno je na dužnosti zapovjednice 1. mehaniziranog voda u mehaniziranoj bojni "Gromovi" Gardijske motorizirane brigade HKoV-a. S ponosom ističe da je polaznica prvog naraštaja programa civilno-vojnog školovanja Kadet te da su joj ondje stečena iskustva uvelike mogla nakon postavljenja na dužnost.

Bojnici Maji Čavlović ovo je već treća misija u Afganistanu. Ovaj će put natporučnica Čavlović sudjelovati u misiji ISAF kao mentorica u Školi vojne policije u Kabulu

Njoj je ovo prva misija i doživljava je kao veliki izazov, ali i priznanjem koje joj je povjereno. Očekivanja su, priznaje, vrlo velika, no jednak tako samouvereno dodaje da ne očekuje neugodnih iznenadenja jer pripreme su bile opsežne i dugotrajne. Jedna je od malobrojnih časnica na zapovjednoj dužnosti u misiji, gdje će zapovijedati vodom u sklopu namjenski organiziranih snaga pješaštva, no, kako ističe, to nije nikakav problem. Stručnost i profesionalan odnos u poslu su iznad svih stereotipa, napominje, te je takav odnos i s kolegama i s vojnicima kojima zapovijeda.

Bojnici Maji Čavlović ovo je već treća misija u Afganistanu. Na dužnosti je časnika za obuku temeljne Vojne policije u Središtu VP-a za obuku "Alfred Hill" u Pukovniji Vojne policije HKoV-a. I ona je tijekom svog prvog boravka u sastavu 10. kontingenta zapovijedala vodom, a zatim u sklopu 14. kontingenta bila na dužnosti zamjenika zapovjednika snaga Vojne policije u Regionalnom zapovjedništvu Sjever u Mazar-e Sharifu. Ovaj put bojnica Čavlović sudjelovat

Natporučnica Manuela Denžić jedna je od malobrojnih časnica na zapovjednoj dužnosti u misiji, gdje će zapovijedati vodom u sklopu namjenski organiziranih snaga pješaštva. Očekivanja su, priznaje, vrlo velika, no jednak tako samouvereno dodaje da ne očekuje neugodnih iznenadenja jer pripreme su bile opsežne i dugotrajne

će u misiji ISAF kao mentorica u Školi vojne policije u Kabulu, točnije časnik za razvoj vojnopolicijske doktrine.

Zanimalo nas je, što ju je motiviralo da se i treći put prijavi u misiju, odvoji od obitelji, ode u daleku zemlju toliko različitu od naše...i dobili odgovor primjereno pravom profesionalnom vojniku. "Misija je ipak kruna vojnog poziva i našeg profesionalnog razvoja, ona je za vojnika najveći izazov i pruža mogućnost stjecanja novih znanja i iskustava. A odluka je dijelom donesena i zbog vrlo

vijek isti motiv – donijeti mir

dobrih prethodnih iskustava kako s domicilnim stanovništvom tako i s pripadnicima drugih vojski. Na pripadnike naših OS-a gleda se svugdje vrlo pozitivno i to me iznimno veseli. I zanima me kako je misija napredovala od mog zadnjeg boravka." Bojnika Čavlović se u potpunosti slaže s natporučnicom Denžić da vojni sustav poznaje samo razlike u činu, iskustvu i znanju, a spol tu apsolutno nema nikakvu ulogu. S osmjehom dodaje da vojnici kojima je zapovijedala prvi put u misiji nisu ničim pokazali da su bili nezadovoljni.

Među veteranima po broju odlazaka u misiju je i narednik Rajko Damjanović, pripadnik Pukovnije Vojne policije HKoV-a. Ovo mu je 4. odlazak u misiju, ovaj put u ulozi mentora u Školi vojne policije u Kabulu. "Posebno smo se pripremali za ono što nas očekuje, motivirani smo, imamo iskustvo, odličnu opremu i jedva čekamo preuzeti zadaće", napominje narednik Damjanović. Dodaje da je u naravi vojnika odlazak u misiju, želja za radom u međunarodnom okružju, usavršavanje,

Časnički namjesnik Michael Fanuko, kojem je ovo treći odlazak u Afganistan ističe: "S nestrpljenjem očekujem vidjeti napredak u Afganistanu, iz kojeg zaista nosim vrlo pozitivna iskustva"

Naredniku Rajku Damjanoviću ovo je 4. odlazak u misiju, ovaj put u ulozi mentora u Školi vojne policije u Kabulu. Dosadašnja iskustva su mu, kaže, iznad svih očekivanja

učenje... Dosadašnja iskustva su mu, kaže, iznad svih očekivanja. Iako ih, napominje, očekuje mnogo posla i velika odgovornost, spreman je zajedno s kolegama na sve izazove i s nestrpljenjem očekuje da krenu u ostvarenje preuzetih zadaća.

S ovim kontingentom OSRH preuzima još jednu novu zadaću u misiji ISAF, a riječ je o mentoriranju u kabulskom Vojnoobučnom centru. Za nju će biti, uz još dvojicu kolega, zadužen časnički namjesnik Michael Fanuko, pripadnik HVU-a, kojem je ovo treći odlazak u Afganistan. Zadaća je nova i samim time izazovna, kaže. "S nestrpljenjem očekujem vidjeti napredak u Afganistanu, iz kojeg zaista nosim vrlo pozitivna iskustva. Nakon 15 mjeseci koje sam ondje proveo, osjećam se kao da se vraćam kući..." ističe časnički namjesnik Fanuko.

I satnik Zlatko Sudić, pripadnik GS OSRH-a, u misiji će sudjelovati 2. put i to kao stožerno osoblje u Regionalnom zapovjedništvu Sjever. Zanimala su nas i njegova iskustva jer je jedan od onih koji je osim u ISAF-u, sudjelovao i u UN-ovoj misiji UNMOGIP (Indija i Pakistan) kao vojni promatrač. "U UN-ovim misijama više ovisite sami o sebi, ne nosite oružje, djelujete po nekim drugim pravilima. U misiji ISAF su strogo propisana pravila djelovanja, pripadnici su naoružani... Upravo je zato najvažnija spremnost kontingenta, ali i svakog pojedinca posebno za zadaću na koju se upućuje", ističe satnik Sudić. Dodaje da su naši vojnici diljem svijeta odlično prihvaćeni i to ponajprije zbog svog poštjenog i profesionalnog pristupa poslu, jednakog odnosa prema svima i očite želje da pruže pomoć, a to ljudi prepoznaju i cijene.

Satnik Zlatko Sudić u misiji će sudjelovati 2. put i to kao stožerno osoblje u Regionalnom zapovjedništvu Sjever. Jedan je od onih koji je osim u ISAF-u, sudjelovao i u UN-ovoj misiji UNMOGIP (Indija i Pakistan) kao vojni promatrač

Profesionalnost i odgovoran pristup u provođenju zadaća koji možemo iščitati iz ovih nekoliko izjava, više je nego očit i to prepoznaju i kolege po struci iz drugih vojski, to prepoznaju i pripadnici afganistske vojske, ali i obični Afganistanci kojima je hrvatska zastava na ramenu naših vojnika itekako poznata i prihvaćaju je. To je ono što se sa svakim našim kontingentom koji odlazi u misiju iznova potvrđuje i ispunjava nas ponosom. ■

Lana KUNIĆ, foto NATO

NATO u Libiji ostaje sve dok bude potrebno

Naši napori u zaštiti civila u Libiji dali su rezultate i sve smo bliže uspjehu u toj zemlji, no još uvijek nismo u potpunosti dosegnuli cilj, kazao je na svojoj mjesecnoj konferenciji za novinare glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen. "Naš rad ondje još nije gotov, ali smjer je jasan. Libijski narod uzeo je svoju budućnost u ruke. Oni kroje povijest, kao i međunarodna zajednica", rekao je Rasmussen te istaknuo da se operacija u toj zemlji vodi s iznimnom preciznošću kao ni jedna zračna operacija dosad. Napomenuo je da je u svega pet mjeseci u toj zemlji ostvaren uspjeh jer se Gadafija uspjelo zaustaviti u ubijanju svog naroda, što znači da je demontirana mašinerija građena 40 godina. Dodao je da će NATO u toj zemlji ostati sve dok bude potrebno.

Rasmussen je kazao da se iz primjera Libije već sada mogu vidjeti naučene lekcije, među kojima je i ta da je Savez pokazao svoju fleksibilnost, jer je reagirao u svega šest dana. "Pokazali smo otvorenost za suradnju. Zajedno s partnerima od Bliskog istoka do sjeverne Europe dogovorili smo što i kada treba učiniti", kazao je glavni tajnik.

Podsjetio je da je u Afganistanu započeo proces tranzicije te da ondje afganistske snage sigurnosti sada štite više

od jedne četvrtine stanovništva te zemlje. "To je dobar početak i uskoro očekujem novu fazu, koju ćemo najaviti tijekom sljedećih mjeseci". Istaknuo je da je Savez imao odlučujuću ulogu u zaustavljanju širenja krize na Kosovu, a gdje su NATO snage učinile sve što je bilo potrebno.

~~~~~

Međunarodna konferencija u Parizu

Da bi preuzeли jedno od posljednjih utočišta Moamera Gadafija, libijski su pobunjenici tijekom vikenda pokrenuli ofenzivu na Bani Valid. Inače, Nacionalno prijelazno vijeće dalo je do 10. rujna rok pristašama bivšeg vođe za predaju oružja. Iako borbe u toj zemlji još uvijek traju, sve je više događaja kojima se pokušava osigurati proces gospodarske i političke obnove. Jedan od njih je konferencija »prijatelja Libije«, koja će se održati 20. rujna u New Yorku, a održan je i međunarodni sastanak u Parizu gdje su UN i velike sile odredili smjernice za nove libijske

vlasti i odmah su deblokirale 15 milijardi dolara za demokraciju, stabilnost i pomirenje. Na toj je konferenciji glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen naglasio da rat u Libiji još nije gotov te da je NATO spreman nastaviti svoje operacije sve dok bude potrebno. "Nećemo ostati ni dan duže no što je nužno. Želimo završiti operaciju kada stanje to dopusti", istaknuo je.

Na sastanku u Parizu, koji je održan na poticaj francuskog predsjednika Nicolasa Sarkozyja i britanskog premijera Davida Camerona, novim su vlastima u Libiji odobrena sredstva te je od njih zatraženo da rade na pomirenju i demokraciji. Francuski je predsjednik na sastanku izjavio da Moamer Gadafi treba biti uhićen te da će libijski narod odlučiti hoće li mu se suditi u zemlji ili će ga predati međunarodnim sudovima. Da borba u toj zemlji još nije gotova te da NATO i saveznici nastavljaju operacije sve dok to bude nužno da se zaštite životi civila, podsjetio je britanski premijer David Cameron. Američka državna tajnica Hillary Clinton upozorila je da posao ne završava s krajem represivnog režima. Na konferenciji je uz predstavnike libijskog Nacionalnog prijelaznog vijeća (NTC), sudjelovalo 12 premijera država, 17 šefova vlada i 20-ak ministara kao i čelnici NATO-a, EU-a i UN-a. Dok borbe u Libiji ne menjavaju, i

dalje se ne zna gdje se skriva libijski diktator. Prošlog je tjedna potvrđeno u NATO-u da libijski čelnik u bijegu Moamer Gadaffi i dalje zapovijeda postrojbama koje su mu još vjerne u zemlji. Na konferenciji za novinare glasnogovornik operacije Atlantskog saveza u Libiji, kanadski pukovnik Roland Lavoie kazao je da Gadaffi dokazuje sposobnost za zapovijedanje i nadzor postrojbi, njihova kretanja, oružja kao i njegovu upotrebu, uključujući ispaljivanje raketa zemlje-zemlja. Radi što brzeg završetka krize u toj zemlji, snage NATO-a pojačale su pritisak na snage pukovnika Gadaffiju i to u njegovu rodnom gradu Sirti. Tako je ondje uništeno više od 20 vozila s oružjem, četiri radara, tri zapovjedna središta, protuzračni sustav, sustav rakete zemlja-zrak, vozila za vojnu opskrbu te vojarna u okolini Sirte. Pukovnik Lavoie kaže da se području koje vodi do istočnog ruba Sirta posvećuje najviše pozornosti. Istaknuo je da je NATO dobio izvještaje o pregovorima koji vode Gadaffijevi snage i pobunjenici što je ocijenio kao napredak.

~~~~~

Turska postavlja radarski sustav za rano uzbunjivanje

Kao što je i dogovoreno na samitu u Lisabonu, Turska je s NATO-om dogovorila postavljanje radarskog sustava za rano uzbunjivanje na njezinu teritoriju i to u sklopu proturaketnog obrambenog sustava zapadnog vojnog saveza. Kako je priopćeno pregorovi te zemlje i NATO-a u posljednjoj su fazi.

Najave iz te zemlje pozdravio je i glavni tajnik NATO-a Rasmussen koji je istaknuo da je postavljanje radarskog sustava važan element u NATO-ovoј proturaketnoj obrani. "Turska će odluka znatno pridonijeti NATO-ovim sposobnostima za pružanje zaštite europskog teritorija i stanovništva", kazao je Rasmussen.

~~~~~

Novi zapovjednik NATO-ovih snaga u Afganistanu dao prvi intervju

Gotovo šest tjedana pošto je američki general John Allen preuzeo u Kabulu zapovijedanje NATO-ovim snagama u Afganistanu od generala Davida Petraeus, u razgovoru za NATO-tv istaknuo je da će snage ISAF-a pobijediti u kampanji u toj zemlji. Unatoč činjenici da je kolovoz bio mjesec u kojem je

izgubljeno najviše života u toj zemlji, general je kazao da je neprijatelj bio prisiljen na te poteze, jer su izgubili velik dio teritorija koji su nadzirali. "Diljem ove zemlje pobunjenici gube na svim poljima, poboljšanjem upravljanja i ekonomskih prilika kao i razvojem afganistanske lokalne policije", rekao je general u svom prvom intervjuu. Istaknuo je

neke svoje prioritete ciljeva te kazao da će koristiti sve borbe snage koje su mu na raspolaganju da bi se povećao pritisak na neprijatelja. Napomenuo je da je važno afganistanske snage sigurnosti što bolje pripremiti za proces tranzicije te da vjeruje da će, iako se smanjuje broj vojnika, uspjeti prilagoditi plan kampanje, da bi izvukli maksimum iz svoje borbe. Inače, novi je zapovjednik stupio na tu dužnost dan pošto je službeno počela faza tranzicije u kojoj bi NATO trebao postupno prenijeti odgovornost za sigurnost zemlje na afganistanske snage. Do 2014. godine strane snage trebale bi napustiti Afganistan.

~~~~~

objektivno prepoznati da je istaknuo da je postavljanje radarskog sustava važan element u NATO-ovoј proturaketnoj obrani. "Turska će odluka znatno pridonijeti NATO-ovim sposobnostima za pružanje zaštite europskog teritorija i stanovništva", kazao je Rasmussen.

Sudar zrakoplova

Dva NATO-ova zrakoplova, litavski i francuski, sudarila su se prošloga tjedna u letu iznad Litve pri čemu ni jedan pilot nije stradao. Riječ je o litavskom vojnom zrakoplovu L-39 koji

se sudario s francuskim Mirageom. Naime, dvojica litavskih pilota uspjela su se katapultirati pa su iz sudara prošli neozljeni, dok je francuski zrakoplov uspio sletjeti.

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Kamp je trajao tri tjedna, a s obukom su započeli sredinom kolovoza. Ovo je inače drugi naraštaj s kojim se radi po novom obučnom planu i programu. Voditelj obuke satnik Ma-rušić ističe kako su iz godine u godinu kandidati za kadete fizički i psihički spremniji

Kandidati za kadete zav

*Antonio Jurić, Bjelovar,
student aeronautike*

O vojnom pozivu: Vojska je nešto što bih svakom mlađom dečku i djevojci preporučio da probaju, da vide što znači biti vojnik, služiti i razvijati ljubav prema domovini

Zašto vojni pilot: To je ono što me zanima i u čemu se vidim. Prije dolaska na kamp u ZB "Zemunik" proveli smo četiri tjedna na selekcijskoj obuci. Ono što sam doživio, je neopisivo.

Očekivanja: Nema odustajanja. Idem na sve ili ništa. Ovo želim raditi u životu.

*Danijela Poštić, Slavonski Brod,
studij matematike na PMF-u*

O vojnom pozivu: To je tradicija u obitelji. Otac i ujaci su mi bili branitelji. To mi je bila velika motivacija za dolazak ovdje i vojnu karijeru. Roditelji su ponosni na moj odabir.

Impresije: Odlično je. Dobri su i instruktori i kolege, cijeli kolektiv.

Sve je organizirano i vjerujem da će moći svladavati i vojnu obuku i obveze na fakultet.

Očekivanja: Vidjet ćemo. Sada sam tu. Bila sam na HVU, vidjela gdje će biti i zadovoljna sam.

Selekcijsku obuku na Kampu 1 završilo je 97 od 103 kandidata

Kandidati za kadete devetog naraštaja završili su Seleksijsku obuku na Kampu 1 u Središtu za temeljnu obuku u Požegi. Kamp je trajao tri tjedna, a s obukom su započeli sredinom kolovoza. Na kamp su došla 103 kandidata, a do kraja obuke je ostalo njih 97. Odustanci su bili uglavnom na osobni zahtjev kandidata koji su ipak uvidjeli da vojni poziv nije za njih. Od ukupnog broja kandidata za kadete koji su ostali na obuci je 18 djevojaka.

Tijekom prvog tjedna provodila se prilagodba na vojnički način života, nakon čega se nastavilo sa složenijim aktivnostima. Na kampu su s budućim kadetima cijelo vrijeme bili i djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta, a obuku je provodila Prva obučna satnija Središta za temeljnu obuku, koja je nositelj ove aktivnosti. U drugom dijelu obuke naglasak je bio na paljbenim zadaćama, kretanju i komuniciranju. Među deset programskih područja su primjerice vojna služba, topografija, veza, NBKO - jednom riječu sve što uključuje temeljne vojne vještine. Zapovjednik Prve obučne satnije satnik Damir Marušić bio je voditelj, a u obuci je bilo angažiro 14 instruktora. Radilo se na obučnim kapacitetima vojarne, na cestovnom vježbalištu Glavica i streljštu Novo Selo. Ovo je inače drugi naraštaj s kojim se radi po novom obučnom planu i programu. "Evidentna razlika je ovog i prošlogodišnjeg kampa u ulaznim motoričkim sposobnostima kandidata. Prošle

Voditelj obuke
satnik Damir Marušić

godine ulazne motoričke sposobnosti kandidata iznosile su 51,8%, dok ove godine iznose 72%", napomenuo je zamjenik zapovjednika Središta za temeljnu obuku pješaštva pukovnik Zoran Andrić. Za komentar smo pitali satnika Marka Kadiju koji je uime Kadetske bojne pratio rad kandidata za kadete. Prema njegovim riječima razlog može biti u boljoj promidžbi, boljoj informiranosti kadeta, ili je jednostavno takav naraštaj. Što god da jest, utječe na kvalitetu obuke. Osim što su pratile obuku, djevatelnici HV-a u Požegi su bili i radi boljeg upoznavanja kandidate za kadete. S kadetima je svakodnevno radio i psiholog čija je psihološka procjena također bitna kod prijama u program Kadet. "Iznimno su motivirani. Ovi koji su ostali doista pokazuju želju za ulazak u program Kadet i za budući časnički poziv. To osigurava kvalitetniju provedbu obuke", napomenuo je pukovnik Andrić.

Voditelj obuke satnik Marušić kaže: "Motivirani su, trude se, stvarno sam zadovoljan s njima." Ovo je četvrti naraštaj kadeta s kojima rade i, prema njegovim riječima, iz godine u godinu kandidati za kadete su fizički i psihički spremniji. "Poštujemo mladu generaciju i želimo im prenijeti znanja i iskustva koja imamo. Najviše me veseli kad vidim da su ispunili cilj koji su postavili. Svima nam je žao kad odlaze. Doživljavamo ih kao svoju djecu", zaključio je satnik Marušić. ■

Uvršili selekcijsku obuku

Adam Piškulić, Slavonski Brod, geografija, istraživački smjer - PMF

Veza geografije i vojske: Moja buduća profesija usko je vezana s vojskom. Zato sam to i odabrao. Zanima me geografija, ali vojska je bila prije svega.

Zašto: Zbog ljubavi prema domovini koju svi moramo imati, razvijati i jačati. To mi je prvi razlog, a zatim dolazi sve ostalo.

O obuci: Dao sam najbolje od sebe i nadam se da će povratne informacije biti pozitivne. Program je zahtjevan, ali treba biti uporan i neće biti problema.

O programu Kadet: Imam prijatelja koji je u programu Kadet. Od njega sam dobio dosta informacija. Tu je i web stranica MORH-a, razni forumi. Oni koji doista žele doći do informacija, do njih i dođu.

Klara Blažević, Solin, aeronauteka

O pilotskom pozivu: Cijeli život sam htjela nešto vezano sa zrakoplovstvom. Postupno me počela privlačito vojska i to je to.

Obuka: Očekivala sam da će na ovom kampu biti teže. Mnogo mi znači što smo dobra ekipa, što pomažemo jedni drugima. Samo treba sam sebi reći mogu ja to i izdrži se.

Očekivanja: Malo sam nervozna. Ipak je prijeći iz civilnog u vojni život velika promjena. Dat ću sve od sebe da uspijem. Iskreno, voljela bih letjeti na borbenom helikopteru. Akrogrupa me oduševljava, željela bih biti njihov član. Ali, naravno, to ovisi o mojim sposobnostima. Što bude, bit će.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

20. obljetnica Pukovnije veze

Pripadnici Pukovnije veze sudjeluju u mirovnim misijama diljem svijeta

U vojarni 91. zrakoplovne baze Pleso 2. rujna održana je svečana proslava 20. obljetnice Pukovnije veze HKoV-a. Uz djelatnike postrojbe, svečanosti su nazočili i zamjenik načelnika GS OSRH-a general-pukovnik Slavko Barić, zapovjednik HKoV-a general-bojnik Dragutin Repinc, gosti iz drugih postrojbi te bivši pripadnici Pukovnije.

Program je otpočeo svečanim postrojem i prijavkom zamjeniku načelnika GS-a. Potom je zapovjednik, pukovnik Zdravko Rep pročitao njezinu povjesnicu. Istaknuta je uloga postrojbi roda veze u Domovinskom ratu, ali i sadašnja postignuća Pukovnije, s naglaskom na nove prioritete koje je donio ulazak u NATO i sudjelovanje OSRH-a u

međunarodnim operacijama i misijama. Čestitavši djelatnicima na obljetnici, general Barić je pohvalio njihov dosadašnji i aktualni rad. Upravo sustav veze daje najbolje rezultate u postizanju interoperabilnosti i kompatibilnosti sa savezničkim i partnerskim vojskama, rekao je zamjenik načelnika. Napomenuo je i da se komunikacijsko-informacijske tehnologije danas razvijaju velikom brzinom te da je stoga uvijek nužno kvalitetno školovanje, obučavanje i individualno usavršavanje pripadnika.

General-bojnik Repinc podsjetio je da su u Domovinskom ratu vojnici roda veze uložili veliki napor da bi sustav tada djelotvorno profunkcionirao. I danas su njihove zadaće specifične i obavljaju ih ne samo u Republici Hrvatskoj nego i u međunarodnim operacijama, rekao je zapovjednik HKoV-a.

Nakon govora visokih časnika, uslijedila je dodjela nagrada i pohvala najistaknutijim djelatnicima Pukovnije te razgledavanje taktičko-tehničkog zbora na kojem su prikazana neka tehnička sredstava kojima se služi Pukovnija. ■

Iz povjesnice Pukovnije

Prethodnicom Pukovnije veze smatra se Odred veze Glavnog stožera Hrvatske vojske, koji je od 4. rujna 1991. počeo funkcionirati kao podstožerna postrojba GS HV-a. Tijekom godina vezističke su postrojbe prolazile više preustroja, da bi naposljetku, 1. srpnja 2007. bila ustrojena današnja Pukovnija veze.

Prve radioveze sa svim operativnim zonama uspostavljene su tijekom rujna 1991. s lokacije Laščinska cesta u Zagrebu. Zauzimanjem prvih vojarni JNA, izlažući se opasnostima koje su prijetile iz vojarni, pripadnici postrojbe počinju s kompletiranjem sredstava veze iz ratnog plijena. Sredstva su prikupljana i smještена na različite lokacije. Pripadnici postrojbe su 6. listopada u samo nekoliko sati uspostavili sve potrebne veze za čelnštvo Vlade, Sabora, ZNG-a i za samog vrhovnog zapovjednika.

Zauzimanjem vojarne JNA u Samoboru (7. listopada 1991.), Odred veze dolazi u posjed velikog broja sredstava i sustava veze, motornih vozila, oružja i druge vojne opreme. Pričuvni sastav mobiliziran je 12. listopada 1991. Toga su se dana svi djelatnici preselili u vojarnu "Taborec" u Samoboru. U više navrata svi mobilni sustavi veze dislocirani su u okolne šume i skloništa da bi ih se zaštitilo od zračnih i topničkih napada, kojih je bilo nekoliko.

Na jednoj od brojnih zadaća uspostave veza, dvojica pripadnika Odreda veze koja su pobegla iz JNA, Andelko Tule i Tomislav Vužić Mohenski poginula su 2. prosinca 1991. u neprijateljskoj zasjedi zajedno s još devetoricom hrvatskih vojnika iz 123. brigade na planini Papuk.

U ožujku 1994. dolazi do preustroja Odreda u 40. pukovniju veze GS HV-a te se nastavlja s provedbom bojnih zadaća diljem Hrvatske. Veliki doprinos pripadnici daju operacijama Bljesak i Oluja.

Od 40. pukovnije veze GS OSRH-a 1. su listopada 1999. ustvorene sljedeće postrojbe: 40. brigada veze GS OSRH-a i Središte za obuku vojnika veze, informatike i električnog djelovanja u sastavu ZZO, a 1. srpnja 2001. od te dvije ustrojena je nova postrojba - 40. brigada veze GS OSRH-a.

Pukovnija veze u sastavu HKoV-a ustrojava se 1. srpnja 2007. iz sljedećih ukinutih postrojbi: 40. brigade veze, 250., 253., i 257. bojne veze.

Pripadnici Pukovnije veze sudjeluju u mirovnim misijama diljem svijeta, a istodobno se osposobljavaju i za odlazak u sljedeće misije i zadaće u skladu sa zapovijedima.

Prijem pripadnika HRM-a uoči odlaska u misiju ISAF

Zamjenik zapovjednika HRM-a komodor Tihomir Erceg primio je 31. kolovoza pet pripadnika Hrvatske ratne mornarice uoči njihova odlaska u mirovnu operaciju ISAF u sklopu 18. hrvatskog kontingenta.

Tom prigodom komodor Erceg zaželio im je mnogo uspjeha u radu, a načelnik stožera Zapovjedništva HRM-a, kapetan bojnog broda Predrag Stipanović, istaknuo je, da u sklopu 18. kontingenta u mirovnu operaciju ISAF u Afganistanu ide dosad najviše pripadnika Hrvatske ratne mornarice.

Zasad 19 pripadnika Hrvatske ratne mornarice sudjeluje u šest međunarodnih misija i operacija Ujedinjenih naroda, Europske unije i NATO-a, i to na području Indije i Pakistana (UNMOGIP), na Cipru (UNFICYP), u Zapadnoj Sahari (MINURSO), u Afganistanu (ISAF), u Velikoj Britaniji (EU NAVFOR SOMALIA-ATALANTA) te na Golanskoj visoravni (UNDOF).

OJI

Održan zagrebački Aeromiting

U zagrebačkoj sportskoj Zračnoj luci Lučko 3. je rujna održan 11. zagrebački Aeromiting koji je bogatim programom privukao brojne izlagače, sudionike i posjetitelje. U cijelodnevnim događanjima sudjelovalo je više od pedeset letjelica i njihovih pilota, paraglajderi, modelari, a posebnu je pozornost privukla replika Penkalina zrakoplova CA-10. U programu zagrebačkog Aeromitinga sudjelovale su i letjelice Hrvatskog ratnog zrakoplovstva te padobranci. Posjetitelji su na izložbenom prostoru MORH-a mogli razgledati unutrašnjost višenamjenskog helikoptera M-171-Sh, okušati se na simulatoru leta borbenih zrakoplova i dobiti informacije o mogućnostima školovanja za vojne pilote. Aeromiting je održan pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Ivo Josipovića te zagrebačkog gradonačelnika, Milana Bandića. Organizator događanja bio je Aero klub Zagreb. L.P.

Zlatna plaketa 100-postotnih HRVI Klapi HRM-a "Sveti Juraj"

Na svečanosti otvaranja 9. zdravstveno-savjetodavnog simpozija Udruge 100-postotnih hrvatskih ratnih vojnih invalida I. skupine u Varaždinskim toplicama, a u povodu obilježavanja 10. godišnjice osnivanja i rada ove udruge, Klape HRM-a "Sveti Juraj" iz Splita je uručena zlatna plaketa za suradnju i doprinos promicanju vrijednosti Domovinskog rata.

U kongresnoj dvorani hotela Minerva, pred okupljenim članovima, njihovim obiteljima i gostima plaketu je iz ruku potpredsjednika Udruge Dragana Kiša uime Klape primio njezin voditelj Marko Bralić.

Tom prigodom je prikazan i dokumentarni film o radu Udruge. Svečanosti je nazočila predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor, ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić i mnogi drugi.

S.Š.

Lada PULJIZEVIĆ, foto HVU

Katedru čine tri odsjeka čija se nastava održava na više lokacija. Nastava se Odsjeka kopnenih operacija održava u Zagrebu, Odsjeka pomorskih operacija u Splitu te Odsjeka zračnih i protuzračnih operacija u Zadru. Gotovo svi djelatnici Katedre taktike su časnici velikog znanja i iskustva iz Domovinskog rata koje u potpunosti primjenjuju praktičnim primjerima u nastavne sadržaje

KATEDRA TAKTIKE

Katedru taktike, jednu od sedam katedri ustrojenih u sklopu Dekanata Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", čine tri odsjeka čija se nastava održava na više lokacija.

Tako se nastava Odsjeka kopnenih operacija održava u Zagrebu, Odsjeka pomorskih operacija u Splitu te Odsjeka zračnih i protuzračnih operacija u Zadru.

Naćelnik Katedre, kapetan bojnog broda Renato Žarković, ističe da Katedra taktike u svo-

Načelnik Katedre, kapetan bojnog broda Renato Žarković

Gotovo svi djelatnici Katedre taktike su časnici velikog znanja i iskustva iz Domovinskog rata koje u potpunosti primjenjuju praktičnim primjerima u nastavne sadržaje

me radu uspješno surađuje s ostalim katedrami Dekanata HVU-a, ali i upravama GS OSRH-a, zapovjedništvima grana OSRH-a te pristožernim postrojbama. Rezultat tako uspostavljene, čvrste i razgranate suradnje jest kvalitetna edukacija koja je osigurana za polaznike svih razina vojne izobrazbe na HVU. "Temeljna je zadaća i odgovornost Katedre taktike provedba

odobrenih nastavnih sadržaja na drugoj i trećoj razini časničke izobrazbe te na trećoj razini dočasničke izobrazbe, jednako kao i na svim ostalim razinama izobrazbe na kojima se po kaže potreba za ovom vrstom edukacije", kaže kapetan bojnog broda Žarković i nastavlja: "U provedbi sadržaja u potpunosti su primjenjeni svи propisani dokumenti OSRH-a, kao i prihvocene hrvatske vojne norme (HRVN). Gotovo svi djelatnici Katedre taktike su časnici velikog znanja i iskustva iz Domovinskog rata koje u potpunosti primjenjuju praktičnim primjerima u nastavne sadržaje, da bi polaznici svih razina znanja što realnije sagledali sadržaje koji se pred njih postavljaju".

Potvrda vrijednosti ovakvog koncepta vojne izobrazbe ima mnogo, no jedan od najboljih pokazatelja kvalitete edukacijskih programa i dobre iskoristivosti naučenih sadržaja u praktičnim okolnostima su povratne informacije o visokim ocjenama koje dobivaju pošto polaznici, nakon završetka školovanja na HVU, budu raspoređeni na odgovorne dužnosti u OSRH, ili u međunarodnim misijama. ■

Temeljna je zadaća i odgovornost Katedre taktike provedba odobrenih nastavnih sadržaja na drugoj i trećoj razini časničke izobrazbe te na trećoj razini dočasničke izobrazbe

PRETPLATI SE NA HRVATSKI VOJNIK UŠTEDI I ODABERI DAR

Poštovani čitatelji!

U želji da vam budemo što dostupniji, a istodobno želeći nagraditi vašu vjernost, svima zaинтересiranim, dosadašnjim i budućim čitateljima koji se do **31. prosinca 2011.** odluče za godišnju pretplatu na časopis **Hrvatski vojnik**, darujemo naše proizvode po vašem izboru.

ZA VAŠU VJERNOST DARUJEMO TRI DVD IZDANJA ILI TRI CD NASLOVA
ILI JEDNU OD KЊIGA MEĐU PONUĐENIM NASLOVIMA:

KNJIGE:

Suvremeno oklopništvo
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Pozdrav iz Chaghcharana
Hrvatski vojnik u službi zajednice

FOTOMONOGRAFIJE:

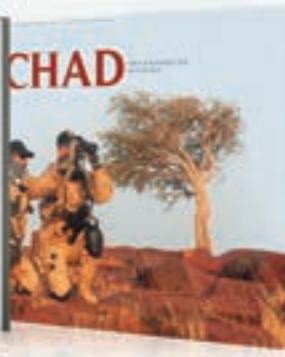
Mirovna operacija CHAD
Vojska pobjednika

DVD IZDANJA:

Krila obuze
Zantimanje Vojni pas
Kadetski bal
Mirovna operacija CHAD
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Čuvari svjetskog mira

CD IZDANJA:

Simfonijski puhački orkestar OSRH i klapa HRM "Sv. Juraj" - Domovini s ljubavlju
Simfonijski puhački orkestar OSRH - Hrvatske koračnice
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape

Potrebno nam je dostaviti kopiju uplatnice za godišnju pretplatu s adresom na koju želite da se šalje Hrvatski vojnik i namakom za koju nagradu ste se odlučili na mail: hvojnik@morth.hr ili fax: 01/3784 322

Nagradu za vašu vjernost šaljemo poštom na vašu adresu.

Godišnja pretplata na Hrvatski vojnik je 280 kuna.

BROJ DAROVA JE
OGRANIČEN.
ODLUČI SE JOŠ DANAS!

FLEKSIBILNI OLED ZASLON

Američka tvrtka Universal Display razvila je i dostavila Američkoj kopnenoj vojski prototipni model zaslona koji se nosi na zapešcu. Riječ je o ručnom zaslonu baziranom na fleksibilnom metalnom filmu koji rabi tehnologiju UniversalPHOLED. To je zapravo podvrsta OLED tehnologije koja se zasniva na fosforecentnom osvjetljenju koje ostvaruje veću internu osvijetljenost nego fluorescentna OLED tehnologija. Prototip je razvijen u sklopu programa američkog ministarstva obrane koji financira razvoj malenih, laganih i otpornih komunikacijskih uređaja. Tijekom prvih proba na poligonu Fort Dix novi je zaslon pokazao mogućnost prikaza podataka iz raznih izvora, npr. prikaz videoslike u stvarnom vremenu iz besposadne letjelice. Takav tip zaslona mogao bi poboljšati djelotvornost i smanjiti rizik kojem se vojnici izlažu. Fizički, riječ je o uređaju sa zaslonom dijagonale 11 cm rezolucije 320 x 240 točaka.

M. PETROVIĆ

Foto: Universal Display

UNAPREĐENJE TESTIRANJA TJELESNOG OKLOPA

Američka kopnena vojska (US Army) nastoji vojnicima na terenu osigurati najbolju dostupnu zaštitu, pa je provedena analiza čije preporuke trebaju poboljšati postupak testiranja tjelesnog oklopa. Na temelju toga vojska je uvela jedinstveni skup standarda i postupaka za testiranje tjelesnog oklopa. Poboljšane su metode mjeranja i praćenja ključnih testnih parametara, stvorena je baza podataka dosadašnjih rezultata testiranja. Neke su zadaće kompletno dovršene, a neke su u završnim fazama, dok bi cijeli sustav trebao biti dovršen do listopada 2011. Kad novi model testiranja počne djelovati kako je zamisljeno, omogućit će bržu i

Foto: US Army

precizniju procjenu kvalitete i djelotvornosti tjelesnog oklopa te bržu reakciju za poboljšanja gdje bude potrebe. Konačni je cilj dobiti najbolji mogući tjelesni oklop u koji će vojnici imati puno povjerenje.

M. PETROVIĆ

NOVI ZASTOJ BULAVE

Zbog nepravilnosti na energetskim sustavima strateške nuklearne podmornice naoružane balističkim projektilima klase Borei (Type 955) Juri Dolgoruki, odgođeno je posljednje testno lansiranje problematičnog RSM-56 Bulava interkontinentalnog projektila predviđeno za 20. kolovoza. Vijest je objavila agencija Interfax pozivajući se na izvore bliske visokim dužnosnicima sjevernomorske baze Sevmash u Severodvinsku. U vrijeme incidenta podmornica se nalazila u arktičkom Bijelom moru te je bila prisiljena vratiti se u bazu bez izvedenog testiranja.

Projektili Bulava imaju mogućnost nošenja šest ili više nuklearnih bojnih glava, svaka programirana za gađanje posebnog cilja. Pokretani su krutim gorivom, a pretpostavlja se da im je maksimalni domet 8300 km. Ukupno je izvedeno 15 ispitivanja projektila Bulava od 2005., no za sada se samo njih

sedam smatra uspješnim. Uključivanje novih projektila u sastav oružanih snaga Ruske Federacije je samo dio širokog spektra vojnih reformi usmjerenih k obnavljanju strukture oružanih snaga i opreme iz vremena Sovjetskog Saveza te usklađivanje sa zahtjevima modernih vojski i ratovanja.

M. PTIĆ GRŽELJ

JUŽNA KOREJA TRAŽI NOVE LOVCE

Korejska je agencija za nabavu oružja donijela nove smjernice koje umanjuju važnost radarskog odraza kao jednog od ključnih čimbenika izbora novog lovačkog aviona u sklopu programa F-X III. Riječ je o višefaznom programu vrijednosti oko 9,6 milijardi američkih dolara koji predviđa nabavu 40 do 60 novih lovaca koji bi do 2020. trebali

zamijeniti stare avione F-4 i F-5. Prije se tražio avion sa smanjenim radarskim odrazom, a jedini mogući kandidat bio je F-35. Promjenom uvjeta ta je lista proširena na F-15, Eurofighter Typhoon i možda Suhoj PAK-FA. Jedan od ključnih čimbenika koji će strani partner morati ispuniti jest dobar program industrijske suradnje i prijenosa tehnologije

domaćoj južnokorejskoj zrakoplovnoj industriji koja očekuje pomoći u prodaji novog nadzvučnog školskog aviona T-50 te projekta razvoja domaćeg lovačkog aviona u klasi F-16. Inače, u sklopu ranijih faza programa F-X Južna je Koreja već nabavila 60 lovačkih aviona F-15K.

M. PETROVIĆ

SUPER HORNET ZA JAPAN?

Japansko ministarstvo obrane provodi projekt nabave 40 novih lovačkih aviona koji bi trebali zamijeniti japansku flotu zastarjelih aviona F-4EJ Kai. Japan je bio zainteresiran za nabavu F-22, no on se ne izvozi te su se kao izgledni kandidati pojavili F-35 i Eurofighter. No, potres, cunami i katastrofa u nuklearki Fukushima znatno su smanjili količinu raspoloživog novca zbog preraspodjele državnog novca na obnovu stradalog područja. U toj se situaciji F/A-18 E/F Super Hornet pokazao kao moguće povoljno rješenje jer je jeftiniji od spomenutih kandidata. Osim toga, proizvođač Super Horneta, američki Boeing ponudio je program industrijske suradnje prema kojem bi više od 50 posto posla pripalo japanskim tvrtkama. Boeing je program potpore tijekom radnog vijeka zamislio tako da većinu posla također obavljaju lokalne japanske tvrtke.

M. PETROVIĆ

Foto: US Navy

Foto: US Army

UČENJE NA MODERNIM PLATFORMAMA

Sustav za mrežno učenje Army Training Network (ATN) je osmišljen kao pomoć za instruktore i nastavnike Američke kopnene vojske (US Army). S vremenom je postao izvor alata za upravljanje izobrazbom, izvor priručnika, multimedijskih i ostalih sredstava za učenje koja mogu rabiti vojnici, zapovjednici i ostali iz sastava američkog KoV-a. Novi se sadržaji dodaju svakodnevno, od službenih institucija do pojedinaca instruktora. Da bi ATN bio još dostupniji, uvedena je nova aplikacija ATN2GO koja se može instalirati na Appleove proizvode iPhone, iPod Touch i iPad te na mobilne telefone koji rade na operativnom sustavu Android. U posljednjih godinu dana aplikacija ATN2GO je skinuta više od 8000 puta. Omogućava odabir materijala i njegovu uporabu. ATN2GO uključuje pristup brojnim bazama obrazovnih materijala Središta za naučene lekcije.

M. PETROVIĆ

KONAČNI UGOVORI ZA DRUGI I TREĆI ZUMWALT

Američka tvrtka Bath Iron Works, dio General Dynamicsa i američka ratna mornarica dogovorili su okvirne uvjete za konačne ugovore o gradnji drugog i trećeg razarača klase Zumwalt (DDG-1000). Prvi razarač u klasi, USS Zumwalt je dovršen više od 50 posto a dostava se očekuje u 2014. dok bi potpunu operativnost trebao postići 2016. Drugi brod u klasi, USS Michael Monsoor (DDG-1001) trenutačno je 20 posto dovršen.

DDG 1000 imaju duljinu 183 m i širinu 24,6 uz maksimalnu istisni-

nu 14 500 t, a uz propulzijski sustav trebali bi postizati brzine malo veće od 30 čv. Razarači klase Zumwalt bit će prva površinska borbena plovila američke mornarice koja će jedino rabiti električnu energiju za pogon, borbene sustave kao i druge brodske potrebe putem integriranog energetskog sustava čije je uspješno ispitivanje provedeno početkom svibnja 2011. Osim navedenog energetskog sustava, projekt razarača sadrži i druge odlike najnovijih tehnologija što uključuje i

nadgrađe napravljeno od kompozitnih materijala. Uporaba novih tehnologija na projektu dovodi do smanjenja broja mornaričkog osoblja kao i smanjenja ukupnih troškova održavanja tijekom radnog vijeka.

Američka je mornarica objavila da će se držati plana nabave samo triju novih razarača klase Zumwalt, no postoje naznake da bi moglo doći do ugovaranja gradnje novih jedinica.

M. PTIĆ GRŽELJ

DŽEPNI NOŽ LEATHERMAN C33BX BLACK

Leathermanov preklopni džepni nož Crater C33BX Black nov je i zanimljiv proizvod koji uspješno spaja dva popularna koncepta, i to džepni nož i džepni alat. Na području džepnih pomagala dominantne su dvije temeljne ideje, preklopni nož s krilcem na rukohvatu koji omogućava jednostavno nošenje npr. u džepu hlača i višenamjenski sklopivi alat, odnosno koncept "klasičnog" Leathermana. No konstruktori u Leathermanu odlučili su nekako pomiriti ta dva koncepta u svojevrsni hibrid. Napravljen je džepni nož koji u izgledu i paketu običnog preklopног džepnog nožа nudi i praktičan alat, konkretno izvijač s promjenjivim glavama i sigur-

nosnu kopču koja je izvedena tako da je istodobno i otvarač za boce. Rukohvat je načinjen od kompozita sa 60 posto staklenih vlakana. Sječivo je dugačko 6,6 cm, cijeli nož sklopljen ima 10 cm i masu 89,93 grama. Drška i čelični dijelovi su crni, a sječivo je tipa "padajući vrh" s ispuštenjem za lagano jednoručno otvaranje. Otvoreno sječivo se bravi pomoću bočnog osigurača, a načinjeno je od nehrđajućeg čelika tipa 420HC.

M. PETROVIĆ

SITWARE (I.dio)

Tvrtka Systematic pruža pun spektar proizvoda za zapovijedajne i nadzor (C2) i za slanje vojnih poruka, dizajniranih prema praktičnim zahtjevima i potrebama kopnenih oružanih snaga, od razine zapovijedništva pa do pojedinačnog iskrcanog vojnika. Svi proizvodi SitaWare i IRIS softverskih paketa se zasnivaju na isprobanim i testiranim modulima. Glavni proizvodi su: SitaWare Portal, SitaWare Track Server, SitaWare C2 Server, SitaWare Headquarters i IRIS Forms.

Zasad danska vojska rabi SitaWare proizvode u područjima operacija u kojima sudjeluje.

Zapovijedanje i koordinacija kopnenih snaga

Kada je uspostavljeno zapovijedništvo, efikasna suradnja se oslanja na zajedničku svjesnost situacije; spoznaja o onome što se događa je preduvjet da bi se znalo što učiniti. SitaWare zapovijedništвima razine brigade, bojne i satnije to omogućava svojim

SitaWare zapovijedništвima razine brigade, bojne i satnije omogućava suradnju jer se oslanja na spoznaju o onome što se događa oko njih

brzo razmjestivim alatima; SitaWare Headquarters softver je standardni C2 okvir koji vojnim zapovijednicima pruža potpunu i lako shvatljivu sliku područja operacija. Vizualno atraktivno sučelje prikazuje što sve relevantne snage smjeraju i koji su im resursi dostupni. Softver pruža sve informacije potrebne za operativno planiranje, provedbu operacija kopnenih snaga, davanje zadaća i nadgledanje statusa vojnih resursa u realnom vremenu, za vrijeme provođenja zapovijedi.

Upravljanje informacijama unutar vozila

U modernim mobilnim operacijama ključno je da postrojbe imaju pouzdane robusne softverske alate uz pomoć kojih mogu brzo doći do pouzdanih informacija za svoju situaciju. Potrebno je jednostavno poslati i primiti informaciju o praćenju prijateljskih snaga i osigurati najbolju moguću spoznaju o situaciji u približno realnom vremenu, čak i u teškim i visoko stresnim situacijama. SitaWare nudi nekoliko proizvoda sa sučeljem osjetljivim na dodir i ojačanom opremom za različita vozila i razne taktičke postrojbe. Pomoću tih proizvoda zapovijednici uvijek imaju točan i relevantan pregled onoga što se događa.

Taktička informacija za vojnike udaljene od vozila

Iskrcani vojnici uključeni u operacije ne mogu nositi teška računala da bi bili u tijeku sa zapovjedima, izvještajima i podacima s izviđanja, iako moraju znati što se točno događa oko njih. Uočivši tu potrebu, SitaWare je razvio inačicu

softvera za C2 i slanje poruka dizajniranih za rad na različitim ručnim uređajima i robusnim mobilnim telefonima. Ovi specijalni sustavi su dizajnirani za vojne koji djeluju podalje od voila i čvorista računalnih mreža. Cilj je omogućiti iskrancim vojnicima dijeljenje informacija o njihovoj okolini, kao što su to fotografije, karte i obaveštajni podaci o ključnim događanjima i osobama, a pružaju i funkcionalnost praćenja prijateljskih snaga.

SitaWare Portal

Zapovjednici i ostali dužnosnici koji sudjeluju u procesu donošenja odluke trebaju pravi alat kada razmatraju kompleksne opcije razmještanja, kao i pri strateškom planiranju. SitaWare Portal je dizajniran za prikupljanje i koordinaciju odluka, ulaznih parametara i velikih količina informacija iz različitih izvora i svih uključenih u združene vojne operacije. Portal je moćna skalabilna platforma za pristupanje informacijama i njihovu manipulaciju koja je koordinirana

omogućava zapovjednim timovima da dužnosti planiranja, kao i zapovjedne dužnosti budu distribuirane aktivnosti. Osoblje u raznim postrojbama, na različitim lokacijama i u raznim zemljama može neometano surađivati. Različiti zapovjednici mogu paralelno surađivati, što omogućava brže i dobro promišljene odluke bez udvostručavanja posla. Softver automatski rješava repetitivne manualne zadaće i strukturira informacije tako da su lako dostupne i jednostavne

SitaWare omogućava bolji i brži uvid u ono što se događa, a radni je proces zasnovan na NATO uputama za operativno planiranje (GOP). Omogućava informirano donošenje odluka, s manje rizika od pogrešaka i udvostručavanja. Bolja je suradnja među organizacijama i paralelno donošenje odluka, a omogućava strukturiraje informacija i automatiziranje ponavljajućih zadaća.

kao dio velikog centraliziranog zapovjedništva u kojem je prisutan veliki broj korisnika. Ključno je imati lokalnu podatkovnu mrežu velike propusnosti unutar kompleksa zapovjedništva. Za linkove k podređenim postrojbama su obično potrebne bežične mrežne tehnologije, radio i satelitska komunikacija. U slučaju potrebe, SitaWare Portal može povući podatke sa SitaWare Headquarters C2 sustava i biti integriran u SitaWare Track server zajedničku operativnu sliku i IRIS vojni sustav slanja poruka.

SitaWare Portal omogućava situacijsku svjesnost velikih razmjera na temelju brojnih podatkovnih tokova i kompleksnih informacija, uspješno zajedničko planiranje, transparentno dijeljenje informacija, postojanje pouzdane središnje pristupne točke i odlagališta za pouzdane informacije koje su koordinirane, podijeljene po razinama i automatski zanavljane.

Glavna mu je tehnička odlika jednostavna integracija sa SitaWare

SitaWare Portal omogućava koordinaciju velikih količina informacija, ulaznih podataka i odluka iz različitih izvora, situacijsku svjesnost velikih razmjera na temelju brojnih podatkovnih tokova i kompleksnih informacija, uspješno zajedničko planiranje te transparentno dijeljenje informacija

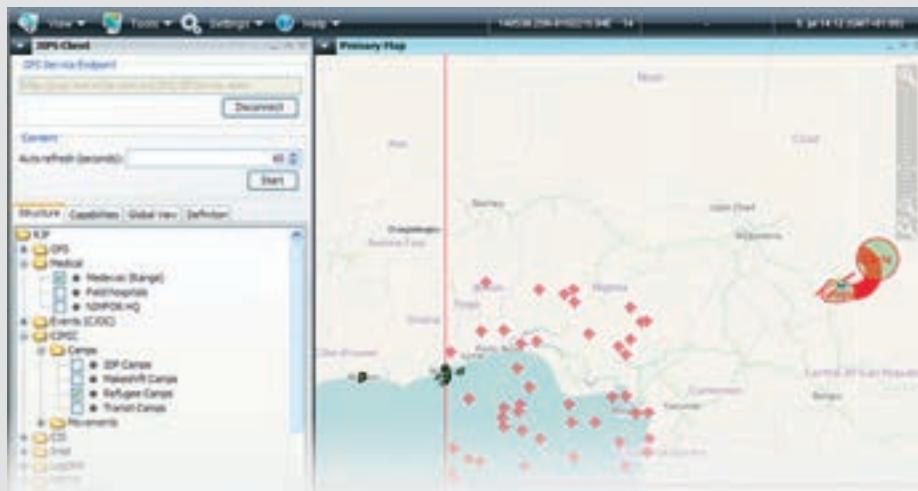
te automatski raslojevana i zanavljana. Na ovaj način je osigurano donošenje odluka na temelju dobre informiranosti u operacijama koje uključuju ljudske resurse i opremu različitih zemalja i službi, od kojih svaka ima različite prioritete i pravila djelovanja.

SitaWare Portal pruža zapovjednicima pouzdan središnji pristup informacijama potrebnim za uspješno strateško donošenje odluka. Otvorena arhitektura i modularni dizajn zasnovan je na priznatim internacionalnim standardima, a

za uporabu. Sve povjerljive informacije su na sigurnom, a korisnik ima potpuni nadzor nad dopuštenjima povezanim s dozvolom uporabe.

SitaWare Portal pruža okvir za djelotvornu suradnju. On je lako razmjestiva C2 platforma koja pruža zapovjedništvu razine divizije platformu za djelotvornu suradnju zapovijedanja i nadzora, dijeljenja informacija i transparentnost podataka. Serverska rješenja su obično instalirana u barakama, zgradama i sličnim strukturama,

Web COP Viewer i SitaWare Track Server proizvodima. Osim toga, pruža automatski pristup dijeljenim operativnim preglednicima, uključujući live JCOP, predstavlja opsežne strukturalne postupke za planiranje kampanje, uključujući NATO upute za operativno planiranje (GOP), koristi SitaWare Headquarters kao predglednik/editor komponentu za situacijsku svjesnost, korelaciju podataka, održavanje borbenog rasporeda, koordinaciju zadataka i zajedničku izradu planova. Omogu-

SitaWare Track Server CIMIC

čava izradu zapovijedi kompatibilnih sa STANAG-om 2014 u zajedničkom okruženju, a također može biti napravljen prema izričitim nacionalnim zahtjevima. Systematic IRIS Forms softver je koristan kao preglednik/edi-

tor poruka za stvaranje, pregledavanje, modificiranje i potvrđivanje vojnih poruka uz pomoć okoline jednostavne za uporabu. IRIS Organisational Messaging se rabi i za strukturirane vojne poruke i za e-mail. Podaci iz novosti/

TV-a mogu biti prikazani kao dodatak senzorskim ulaznim podacima (kao što je npr. video).

SitaWare C2 Server

SitaWare C2 Server je brzo razmještiv, skalabilan i standardiziran proizvod koji omogućava izgradnju C2 aplikacija. Koristeći se web uslugama SitaWare C2 Servera korisnici mogu napraviti C2 aplikacije koje odgovaraju njihovim potrebama i zahtjevima, kao što je to na primjer jedinstvena zajednička operativna slika. Server je fleksibilan i jednostavan za integraciju s drugim specijaliziranim sustavima. Dostupan je i s aplikacijom SitaWare MIP Replication za dijeljenje operativnih podataka s partnerskim nacijama koristeći MIP DEM standard, a jednostavno radi i uz druge SitaWare C2 proizvode. Server omogućava usluge

SitaWare Track Server pruža potpun pregled slike u pokretu u realnom vremenu združenim zapovjedništvima i zapovjednicima namjenski organiziranih snaga. On pruža relevantni pregled zbivanja u velikom operativnom scenariju u realnom vremenu, dok u isto vrijeme osoblje može posegnuti u bilo koji sloj informacija bilo koje združene operacije.

Moderne vojne operacije često uključuju snage raznih nacija kojima se zapovijeda iz združenih i koaličiskih zapovjedništava. SitaWare Track Server je dizajniran za praktične potrebe ove razine, kao i djelovanje u nacionalnim zapovjednim strukturama. Donositelji odluka dobivaju pristup zajedničkoj operativnoj slići

SitaWare Track Server

u vizualno bogatom 2D prikazu koji jasno pokazuje aktivnosti zračnih, kopnenih i pomorskih snaga u određenom području interesa. Također je moguće, u slučaju potrebe, i prikaz civilnog prometa. Postoji središnji pristup svim podacima potrebnim za planiranje, izdavanje zadaća, kao i menadžment logističke i statusne potpore, koja uključuje kako vlastite tako i druge snage.

SitaWare Track Server pruža donositeljima odluka kompletni pregled bilo kojeg scenarija; idealan je za prezentacije na velikom platnu i za zajedničko donošenje odluka uključujući snage iz brojnih drugih zemalja, što pomaže pri eliminaciji udvostručavanja i nesporazuma. Također omogućava kontinuirano praćenje ponašanja, zajedno s alarmom automatske detekcije opasnosti i prioritetizacije opasnosti, da bi se osigurali brži odgovori i bolja koordinacija. Jednostavan je za uporabu uz pomoć *on-line* uputa za uporabu, što sustav čini brzo razmjestivim, a obuku korisnika jeftinijom.

Systematic proizvodi se lako integriraju s drugim specijaliziranim sustavima, a zasnovani su na priznatim internacionalnim standardima. Tako je i SitaWare Track Server lako integrirati sa svim drugim Systematic C2 proizvodima. Može biti uključen videodotok informacija s webkompatibilnih izvora podataka, uključujući i besposadne letjelice.

Glavna odlika SitaWare Track Servera je vizualno bogat i 2D prikaz zajedničke operativne slike koji je jednostavno razumjeti već na prvi pogled. On osigurava situacijsku svjesnost velikih razmjera koja se može razdijeliti po potrebi. Omogućava

neovisnih platformi. SitaWare C2 Server integrira relevantne situacijske svjesnosti s djelotvornim menadžmentom planova i zapovijedi. Intuitivni web servisi pružaju informaciju koju korisnik traži, s dovoljno detalja, a standardna platforma smanjuje potrebu za prilagođavanjem sustava, što ju čini brže razmjestivom i jeftinijom za održavanje, te omogućava brzu primjenu C2 platforme i pri radu sa smanjenim proračunom.

Systematic radi s tvrkom HP da bi se SitaWare C2 Server inkorporirao u britanski združeni C2 sustav označe Joint Command and Control Support Programme (JC2SP).

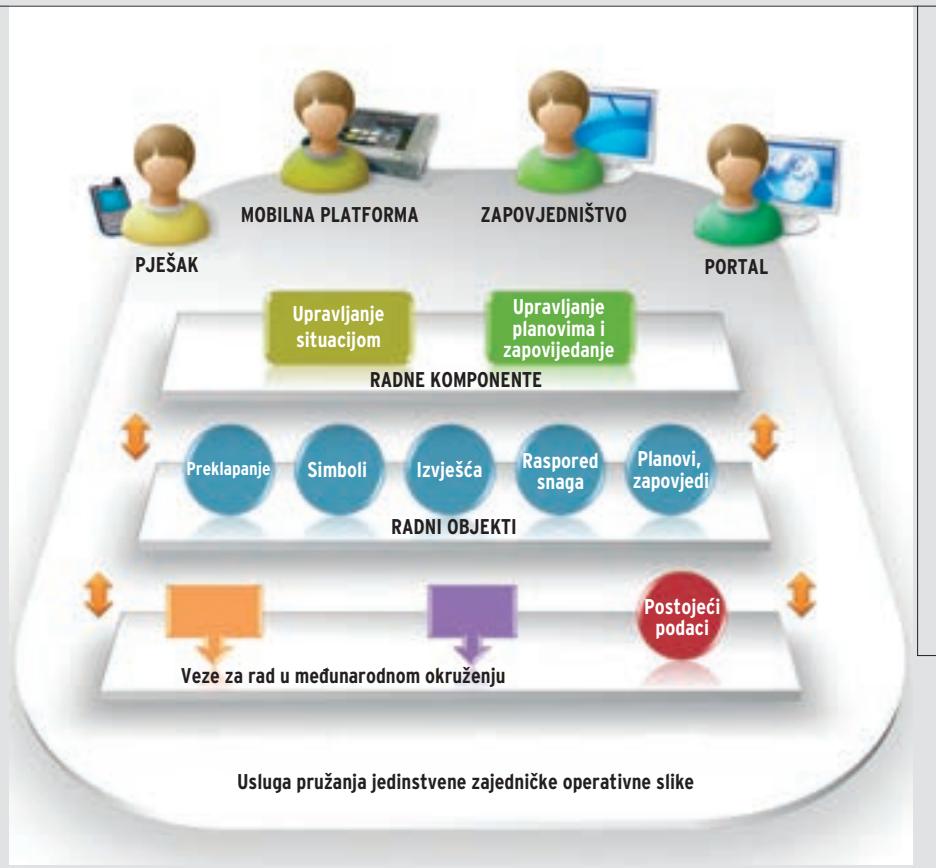
SitaWare C2 Server pruža platformu potrebnu za povlačenje svih informacija potrebnih da bi se generirao operativni pregled, prikazan kao jedinstvena operativna slika. ■

praćenje onoga što se događa u približno realnom vremenu, te može poslužiti kao sučelje za razvrstavanje tragova iz različitih sustava. Pogodan je za zajedničko donošenje odluka te omogućava brz i lak razmještaj, maksimalan utjecaj i minimalan logistički otisak.

Track Server se na vježbi interoperabilnosti u sklopu američkog programa Coalition Warrior Interoperability Demonstration (CWID) 2008. godine uspješno nosio s 40 000 različitih aktivnih tragova, koristeći pritom samo jedno obučno prijenosno računalo.

SitaWare Track Server rješenje se sastoji od dinamičkog prikaza karte Web COP Viewer i osnovne aplikacije Track Server. Nadzire veliki broj različitih vrsta tragova i spaja ih u sliku fluidnih operativnih scenarija. SitaWare Web COP Viewer je samoinstalirajući, jednostavan za korištenje, web klijent koji može rabiti i neobučeno osoblje, a podupire veliki broj korisnika. Ključno je u zapovjedništvu imati lokalne podatkovne mreže visoke propusnosti, bežične mrežne tehnologije te radio i satelitske komunikacije za komunikaciju s podređenim elementima. Svi korisnici pristupaju sustavu preko Web COP Viewer-a web klijenta za svako računalo priključeno na SitaWare Track Server.

SitaWare Track Server pruža učinkovito združivanje različitih informacija iz brojnih izvora podataka, maksimalnu svjesnost situacije na velikoj geografskoj rasprostranjenosti, brzu zajedničku operativnu sliku distribuiranu svima kojih se tiče, u realnom vremenu. To omogućava uspješno zajedničko planiranje i transparentno dijeljenje informacija.

Sustav omogućava kompletну neovisnost specifičnih hardverskih i softverskih postavki - pristup je omogućen putem bilo kojeg priključenog računala koristeći samo standardni web preglednik.

Tehničke odlike SitaWare Track Servera uključuju kompletan web klijent - nema potrebe instalirati poseban softver, može koristiti razne civilne i vojne izvore podataka uključujući Link 16-Simple J, NFFI, AIS, MIP i JCOP/NVG te podupire Over-the-Horizon (OTH) Gold (rev.C) format izvješća. Videodotok podataka može biti spojen putem web kompatibilnih izvora podataka uključujući besposadne letjelice i ostale izvidničke izvore.

Sustav omogućava prikaz S-57 kompatibilnih mornaričkih karti, generiranih automatski s S-57 izvora podataka, efektivnu vizualizaciju visinskih podataka, laku analizu profila terena, radiofrekvencijske kalkulacije i logističku izvodljivost istraživanja. Podupire većinu kartografskih podataka koji rabe standardne industrijske WMS kartografske poslužitelje, oglašavanje alarmova kada pojedini objekti poduzmu korake, te uključuje sučelje funkcionalnosti između AIS, Link 16, OTH GOLD i SitaWare Headquarters tragova te NATO Friendly Force Information (NFFI) i NATO Vector Graphics (NVG) formata. On može prikazati dodatne informacije preuzete od JC3IEDM-baziranih podatkovnih baza, kao što su to lokacije postrojbi, logistički i operativni status, informacije o planiranju i druge grafičke informacije. Lako se integriра s već postojećim tehnologijama (radarskim sustavima, elektrooptičkim i infracrvenim senzorima i sl.), ima server- server replikacijske sposobnosti za sinkroniziranje podataka u višestrukim Track Server instalacijama.

MEĐUNARODNA IZLOŽBA ZRAKOPLOVNE TEHNIKE **MAKS 2011**

MAKS se održava u gradu koji nosi ime po Nikolaju Egoroviču Žukovskom, najistaknutijem ruskom aerodinamičaru, kojeg još nazivaju ocem ruskog zrakoplovstva. Nalazi se 40-ak km jugoistočno od Moskve i središte je svih djelatnosti vezanih s projektiranjem i ispitivanjem vojnih i civilnih zrakoplova. Ovogodišnji se sajam održava na najvećoj uzletno-sletnoj stazi na svijetu dužine 5,4 km i širine 120 m u sklopu Instituta za ispitivanje aviona u letu "M. M. Gromov". Generalni pokrovitelj sajma je ruska državna agencija za izvoz naoružanja i vojne opreme Rosoboroneexport, a MAKS je do današnjih dana od "običnog" zrakoplovnog sajma izrastao u manifestaciju na kojoj se održavaju brojni stručni skupovi i konferencije

iz područja zrakoplovne i svemirske tehnike.

Premijera Nevidimke

Ovogodišnji MAKS ostat će zapamćen ponajprije po prvom javnom predstavljanju ruskog lovca 5. generacije Suhoj T-50, popularno nazvan Nevidimka. Prvi let prototipa T-50 protekao je uspješno u siječnju prošle godine, a do danas su proizvedena dva prototipa za ispitivanje aviona u letu. Dana 17. kolovoza u sklopu posebno priređene manifestacije za ruskog premijera Vladimira Putina, oba su aviona sudjelovala u demonstracijskom letu. Prema riječima Mihaila Pogosjana, generalnog direktora tvrtke koja sjediniuje sve glavne ruske proizvođače aviona, OAK, T-50 pripada

lovačkim avionima srednje klase koji je superioran svim zapadnim avionima 4. i 4+ generacije, dok se u odnosu na američki pandan F-22 nalazi u istoj kategoriji. Pogosjan smatra da će cijena T-50 biti oko tri puta manja od američkog F-22. Njegova radarska nevidljivost je malo slabija od F-22, a demonstrirane manevarske sposobnosti dokazuju da se ruski konstruktori nisu odrekli obilježja po kojem su njihovi avioni prepoznatljivi niz godina. Dovršetak razvoja T-50 nastaviti će se s Indijom koja također razvija lovački avion 5. generacije u sklopu projekta buduće generacije lovačkog aviona - FGFA (Future Generation Fighter Aircraft), a na temelju ruskog T-50. Uvođenje u serijsku uporabu T-50 očekuje se od 2015. godine

U ruskom gradu Žukovski od 16. do 21. kolovoza, održan je međunarodni sajam zrakoplovne i svemirske tehnike MAKS 2011

EuroMil i EuroMiG kao novi brendovi

U posljednjih desetak godina na ruskim se zrakoplovima počinju primjenjivati konstrukcijska, operativna i ergonomski obilježja zbog čega se sve više bliže standardu zapadnih zemalja. Tako ruski zrakoplovi postupno postaju kompatibilni i interoperabilni sa zapadnim civilnim i vojnim standardima.

U današnjoj globalizaciji ruski zrakoplovni stručnjaci dobro su iskoristili postojeće prednosti svojih zrakoplova u kombinaciji s ispunjavanjem zapadnih standarda te tako postali konkurentni na zapadnim tržištima. Konkretni rezultati vidljivi su npr. u ugrađivanju američkih motora u ruske zrakoplove, kao što je srednji transportni helikopter Mi-38 koji se izvodi u dvije inačice i to Mi-38 s kanadskim motorima PW127TS te Mi-382 s novim russkim motorima TV7-117V. Helikopter Mi-38 je po svom izgledu, dosegnutim standardima i ukupnim operativnim obilježjima već prije nekoliko godina stekao nadimak EuroMil.

Poznata ruska zrakoplovna tvrtka i svojevrsni nacionalni brend RSK MiG također raspolaže inačicama svog najpoznatijeg predstavnika MiG-29. Mornarička inačica MiG-29K temelj je tzv. nove generacije unificiranih 29-ki kojoj još pripada MiG-29M/M2, tj. MiG-35. Operativna kompatibilnost vidljiva je po ugrađenim komunikacijsko-navigacijskim-identifikacijskim uređajima zapadnog podrijetla. Tvrta RSK MiG će sa svojom novom generaci-

Nova generacija - MiG-35

T-50 Nevidimka debitirao je na MAKS-u 2011

jom EuroMiG-ova zasigurno konkurirati u natječajima za višenamjenske borbene avione brojnih zemalja.

U području dozvučnih aviona za naprednu letačku obuku istaknuo se Jak-130, a tvrtka Rosoboronexport je najavila da imaju velika očekivanja u pogledu prodaje tog aviona na stranim tržištima. Ona su opravdana jer razina pilotske obuke na dozvučnom avionu Jak-130 sjedinjuje sva suvremena rješenja čime se pojednostavljuje prijelaz na bilo koji tip suvremenog borbenog aviona.

Stajanka i letački program

Tvrta RSK MiG se u letačkom programu predstavila s MiG-29K i MiG-35 koji su izveli demonstraciju dopune gorivom u letu. Tradicionalni nastup akrobatskih skupina "Ruski Vitezovi" na Su-27 i "Strži" na MiG-29 prote-

Mornarička inačica MiG-29K temelj je tzv. nove generacije unificiranih 29-ki kojoj još pripada MiG-29M/M2, tj. MiG-35.

Prvi let prototipa T-50 protekao je uspješno u siječnju prošle godine, a do danas su proizvedena dva prototipa za ispitivanje aviona u letu. Dovršetak razvoja T-50 nastavit će se s Indijom koja također razvija lovački avion 5. generacije u sklopu projekta buduće generacije lovačkog aviona - FGFA (Future Generation Fighter Aircraft)

kao je u ozračju obilježavanja njihovih 20 godina postojanja. Njihov letački program obiluje manevrima koji su proslavili avione iz obitelji Fulcrum i Flanker, što su NATO-ovi kodni nazivi za MiG-29, odnosno Su-27. Popularne Suške su se predstavile i modelima Su-34, osnovnom moderniziranom inačicom Su-30MK, a posebnu pozornost privlačio je Su-35S, posljednja modernizirana inačica Su-35 koja ulazi u ratno zrakoplovstvo Ruske Federacije kao platforma kojom će se premostiti razdoblje do uvođenja T-50 u operativnu uporabu.

U letačkom programu sudjelovale su i akrobatske skupine "Rusi" i "Baltic Bees" koje nastupaju na školskim avionima L-39 Albatros. Na MAKS-u 2011. u letačkom programu ostao je zapažen nastup američkog aviona F-15E.

Nadzvučni putnički avion Tupoljev Tu-144 također je predstavljen na statičkom dijelu izložbe. To je posljednji avion ovog tipa sa svim sustavima i opremom koju je imao kada je bio u operativnom stanju. Prvi su se put na MAKS-u pojavili europski Airbus A380 i američki Boeing 787 Dreamliner. ■

МАКС 2011

Naglasak na helikopterske simulatore

Tijekom održavanja sajma, na nekoliko lokacija u gradu održane su međunarodne konferencije, od kojih je jedna bila posvećena helikopterskim simulatorima. Na njoj je istaknuta važnost i pouzdanost uporabe simulatora tijekom naprednih faza pilotske obuke. Vjernost simuliranja poнаšanja pojedinih tipova helikoptera u posebnim režimima leta kao što je let s podvješenim teretom iznad požarišta, uzlje-

anje i slijetanje s prašnjavih i sniježnih površina (tzv. brownout i whiteout), pozitivno su prepoznati i trend uporabe helikopterskih simulatora je u porastu. Na području obuke helikopterskih posada istaknuta je uspješna suradnja tvrtki iz Ruske Federacije u sklopu NATO-ovih aktivnosti. To je posebno vidljivo u obuci helikopterskih posada za misije u Afganistanu i Iraku gdje dominiraju ruski vojno-transport-

ni helikopteri iz obitelji Mi-8. Upravo zemljopisna obilježja spomenutih zemalja zahtijevaju posebne vještine upravljanja helikopterom. Nakon nekoliko nezgoda, uporaba simulatora je u stalnom porastu, a u njihovu projektiranju prednjači ruska tvrtka Dinamika. Sve veću popularnost dobiva i središte za helikoptersku simulatorsku obuku HTP Ostrava u češkom gradu Ostravi, gdje se nalazi simulator za Mi-171.

29

BRD 361 / 9. Rujna 2011.

HRVATSKI
VJENČNIK

Najnoviji proizvod tvrtke Dinamika
- simulator leta borbenog helikoptera Ka-52

Marinko OGOREC

Car je, okružen strogim ceremonijalom božanskog dostojanstva, samo formalno vladao Japanom, dok je sva stvarna vlast bila u rukama šoguna

STVARANJE ŠOGUNATA I RAZVOJ VOJSKE

Na prijelazu tisućjeća, tijekom razdoblje Heian, na političku scenu feudalnog Japana stupaju obitelji Minamoto i Taira. U prvo vrijeme obje obitelji bile su u službi dominantnog klana Fujiwara, ali je poslije njihova moć toliko narasla da su započele vlastiti uspon do najviše vlasti u zemlji. Obitelj Minamoto vladala je istočnim, a Taira zapadnim dijelom središnjeg otoka Hokaida, dok se vlast Fujiwara ograničila na okolicu prijestolnice i potporu slabom caru. U takvim okolnostima među sukobljenih klanova 1180. izbija petogodišnji građanski rat,

Kyoto i svrgnuo cara, kao što se očekivalo, već je ostao u Kamakuri i ustrojio vojnu upravu. Potom je 1192. uzeo naziv šogun, koji je dotad označavao državnog vojskovođu (*seiitai shogun* – vrhovni zapovjednik za uništenje barbar), a otad nasljednog zamjenika (bolje rečeno zastupnika) cara. Car je, okružen strogim ceremonijalom božanskog dostojanstva, samo formalno vladao Japanom, dok je sva stvarna vlast bila u rukama šoguna. Staro dvorsko plemstvo zadržalo je svoje protokolarne položaje uz nemoćnog cara i svoj tradicionalni

Kamakura, nazvano tako prema sjedištu i dvoru šoguna. U njemu se Japan ustrojava kao feudalna država s jakom središnjom vlasti. No velike povlastice veleposjednika dovode do stalnih sukoba moćnih obitelji. Japan postaje tipična feudalna država u kojoj su velikaši (daimyo) vazali šoguna, a ratnici samuraji vazali velikaša. Nakon Yoritomove smrti stvarna vlast 1199. prelazi na rod Hojo, koji za šogune iz obitelji Minamoto obavljuju naslijednu dužnost regenata, istaknuvši se kao uspješni organizatori državne uprave.

Japanske vojne posebnosti

U usporedbi s feudalnim vojnim strukturama europskog prostora, vojne strukture feudalnog Japana imale su dosta različiti razvoj, ali ne toliko u njihovu društveno-socijalnom statusu, koliko u autohtonosti razvoja naoružanja i vojne opreme te u skladu s time i taktike borbe. To se ponajprije može obrazložiti dugotrajnom izolacijom Japana, gotovo bez ikakvog vanjskog utjecaja na njihovo društvo, a samim time i vojsku. Drugim riječima, zahvaljujući izdvojenosti japanskog otočja i vrlo malom stranom utjecaju, japanski način ratovanja, oružje i vojna oprema razvijani su potpuno autonomno, zbog čega nemaju pandana u vojnoj povijesti. Njihovo glavno oružje bio je asimetrični, kompozitni luk od bambusa ili lameniranog drveta, koji je bio izrazito velik, ali dovoljno lagan za nesmetano rukovanje. Asimetrični luk niskog težišta tražio je uporabu razmjerno dugačkih strijela (oko 1 m), ali je omogućavao i veliku kinetičku energiju i početnu brzinu odapete strijele. Zbog toga se njezina probojnost mogla mjeriti s probojnošću velikog dugog luka, a po nekim balističarima bila je i znatno veća. Unatoč veličini tog oružja (i

Pomorska bitka kod Dan-no-Ure 1185. velika je prekretnica u japanskoj povijesti

koji svoju kulminaciju doživljava u pomorskoj bitki kod Dan-no-Ure 1185.

Tijekom prvog razdoblja rata vrlo teško je procijeniti odnose snaga, politiku i strategiju pojedinih sudionika, jer se saveznštva brzo mijenjaju u skladu s interesima vlastitog klana, a promjenama u odnosima snaga mijenjaju se strategije i taktike. Nakon bitke kod Dan-no-Ure, kojom je završen građanski rat i koja je bila pad klana Fujiwara, počinje dugo razdoblje šogunata.

Vrhovni vojskovoda Yoritomo

Pobjednik bitke kod Dan-no-Ure, Minamoto Yoritomo nije zauzeo dvor u

ugled, ali je izgubilo posjede i time stvarnu moć. Feudalci i obitelji koje su slijedile klan Minamoto, dobile su od Yoritoma titule i posjede koje je nekada mogao dodjeljivati samo car. Samuraji su postali jedan od najutjecajnijih društvenih staleža u zemlji, pretvorivši se u povlaštenu vojničku kastu. Najpovlašteniji su bili hatamoto samuraji – neposredni vazali šoguna, koji su izravno od njega primali zadaće. Naravno, glavna zadaća bila im je ratovanje za račun šoguna, a u miru su nadzirali njegova imanja i ubirali porez.

Stvaranjem šogunata završava razdoblje Heian i započinje razdoblje

nespretnosti pri rukovanju), Japanci su svoje lukove i strijеле rabili podjednako pješke ili jašući na konju.

Glasoviti samurajski mačevi

Osim luka i strijele, najvažnije samurajsko oružje bio je mač, uvijek izrađivan i nošen u paru – veći (*katana ili daitō*) bio je osnovno oružje za blisku borbu, a manji (*wakizashi ili shōtō*) rabio se kao oružje za bacanje, pomoćno oružje i u slučaju da se njegov vlasnik odlučio za ritualno samoubojstvo. Procjenjuje se da su katana i wakizashi nastali tijekom Muromachi razdoblja (potkraj XIII. do sredine XVI. stoljeća) i nastavili svoj razvoj gotovo do kraja XIX. stoljeća, pri čemu je ponajprije mijenjana tehnologija njihove izrade i kvaliteta materijala, a znatno manje dizajn i dimenzije. Oba mača izrađivana su kao dvoručno oružje i redovito su bili jednaki po obliku, ukrasima i načinu izrade. Razlikovali su se u dužini i debljini oštice i drške, a radilo se načelno o vrhunski djelotvornom hladnom oružju izrađenom posebnim tehnikama kovanja. Mačeve su uglavnom rabili samuraji. U razdoblju šogunata jedino su ih oni smjeli imati i nositi, zbog čega postaju njihov statusni simbol. Ostali vojnici bili su naoružani raznim vrstama oružja s dugom drškom, koja su isto tako imala svoj autonomni razvojni put i u većoj mjeri se razlikovala od sličnog europskog naoružanja.

Posebni oklop

Osim specifično strukturiranog naoružanja samuraji su razvili i osebujni stil bliske borbe, što je zajedno utjecalo na stvaranje individualne zaštite karakteristične samo za feudalni Japan. Oklop je bio uglavnom od metalnih ili kožno-metralnih ploča, povezanih kožnim ili svilenim trakama, a tijelo su pokrivale kao zavjesa i nisu bile čvrsto fiksirane. Takva struktura oklopa koncipirana je primarno za skretanje putanje naoružanja, a ne za zaštitu tijela od njegova izravna udara, kao što su bili građeni europski oklopi. Drugim riječima, japanski oklop štitio je tako da se slobodno vi-

Prvi harakiri

U jednoj epizodi građanskog rata 1180. - 1185. poginuo je carev sin i nasljednik prijestolja princ Mochihito, za čiju smrt se osjećao odgovornim zapovjednikom protivničke strane Minamoto Yorimasa (na slici). S obzirom na to da je car (samim time i njegova najuža obitelj) nedodirljivi potomak Božice sunca, smrt njegova sina od ruke drugog čovjeka bila je apsolutno nedopustiva. Da bi se iskupio za taj čin, zapovjednik Yorimasa izveo je ritualno, vrlo bolno samoubojstvo – harakiri (sepuku), o čemu postoji vrlo detaljno povijesno svjedočanstvo. Od tog događaja ritualno samoubojstvo harakiri ulazi u kodeks bushido i postaje najviši izraz spremnosti samuraja na samoodrivanje, koji se morao primjeniti u točno određenim okolnostima – po odluci gospodara zbog učinjenih pogrešaka, nakon poraza u bitki da bi se izbjeglo zarobljeništvo, kao prosvjed protiv zloporabe vlasti i da bi se odvratilo gospodara od postupaka koji bi štetili časti njegova imena ili njegovim interesima.

seća ploča koju pogodi strijela (naravno ako nije pod kutom od 90° u odnosu na tijelo) pomakne i time skrene putanju strijеле čiju probojnost nikakav kompaktni oklop ne bi zaustavio. Slično je oklop funkcionalao i u bliskoj borbi, kada su nefiksirane ploče mogle skrenuti putanju

oštice mača. Jedini fiksirani dio oklopne zaštite bila je teška, masivna kaciga koja je obično imala i lameliranu zaštitu vrata i ramena te razne dodatke za zaustavljanje udarca mača ili skretanje oštice. Oklopi su izrađivani namjenski (npr. oklop pješaka bio je sasvim drugačiji od oklopa konjanika koji je obično bio teži i tako konstruiran da se većim dijelom težina raspoređivala na konja, a ne jahača) i često su bili nesimetrični (kod strijelaca je obično lijeva ramena ploča bila znatno manja od desne da ne bi ometala strijelca u gađanju). Kako je uporaba oružja zahtijevala obje ruke, štitovi se nisu mogli rabiti, a osim toga probojnost japanskog hladnog oružja bila je toliko velika da su štitovi morali biti izrađivani od masivnih čeličnih ploča da bi imali odgovarajući zaštitni učinak. Naravno, takvi štitovi bili bi toliko teški da njihova uporaba gotovo ne bi bila moguća.

Pješaci ravnopravnici konjanicima

Taktika ratovanja bila je slična feudalnoj Europi i sve do XV. i XVI. stoljeća svodila se na individualne dvoboje pojedinaca, a tek poslije počinje se podređivati kolektivnim akcijama. Za razliku od Europljana, kod Japanaca je znatno veću ulogu imalo pješaštvo od konjanštva. Ponajprije zbog toga što sitna rasa japanskih konja (bez obzira na njihovu izdržljivost i otpornost) nije bila pogodna za razvoj tog roda vojske. Zahvaljujući tome, tijekom cijelog razdoblja feudalnog Japana pješak je uvijek bio ravnopravan konjaniku i u neposrednim sukobima nerijetko izlazio kao pobjednik. Samuraji su prihvatali borbu i kao jahači i kao pješaci, a nije bila rijetkost njihovo sjahivanje s konja pred početak bitke i njezin nastavak pješke. U sukobima širih razmjera (od XV. stoljeća nadalje) japanski borci stupaju u borbu u tri linije – prvu su činili strijelci, drugu pješaštvo naoružano dugim oružjem, a treću konjanštvo. Vrlo često je dolazilo do kombinacije frontalnih i bočnih napada, koji su redovito završavali u metežu bliske borbe svih boraca zaraćenih strana. ■

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Srpski tisak o uzrocima pada "RSK" (VI. dio)

Milošević i Mikelić morali su biti ljuti što njihovu zamisao nisu prihvatali (ni razumjeli?) vodeći političari u "RSK", kojima se realizacija takvog plana vjerojatno činila presporom. Zato se Mikelić, uz optužbu da su onemogućavali svaku mirovnu inicijativu, posebno potužio na "desni ekstremizam" Milana Martića i Milana Babića i na vezanje njihova političkog djelovanja s "prijestolnicom" bosanskih Srba Pale i Radovanom Karadžićem. Mikelić je dao prikaz događaja od 29. ožujka 1994. i Zagrebačkog sporazuma o primirju, ističući da je on bio sklopljen na inicijativu Beograda u svrhu da se prostor "Krajine" stavi pod međunarodnu zaštitu, a s obzirom na nepovoljan razvoj situacije koji je uslijedio nakon gubitka Maslenice, Miljevačkog platoa, Zemunka, Peruče i Medačkog džepa. Navodi da su nakon uspostave mira daljnji cilj bili gospodarski pregovori, otvaranje željezničke pruge Zagreb - Knin - Split i otvaranje naftovoda. Prema Mikelićevim riječima "takav razvoj situacije pogodovao je Krajini zbog produljenja ugovora mirovnim snagama". Pritom spominje i pregovore u Erdutu na kojima je sudjelovao i ministar obrane Rusije Pavle Gračev, koji je prihvaćanjem mirovnog plana "RSK-a" jamčio status "države u državi", navodeći da je otpor Babića i Martića te njihovo inzistiranje na sjedinjenju s Republikom Srpskom dovelo do prekida mirovnih pregovora i sukoba između njih i Mikelića, a samim time i Beograda. Tako Mikelić tumači da je zapovijed Martića o povlačenju vojske u Oluji i nepružanju otpora u skladu s Karadžićevom parolom: *Ako padnu Petrinja i Knin, pašće i Beograd!* ("Ko je prevario Miloševića", *Intervju*, br. 368, 8. 9. 1995., 10-11).

Pobjajajući navode u srpskom tisku o vojnoj neopremljenosti i nedostatku

financijske potpore SVK-u, Borislav Mikelić potvrdio je da je Jugoslavija pružala vojnu potporu "RSK-u". Naime, on govorio o znatnom naoružanju vojske "RSK-a" – o oružju naslijeđenom od JNA i poslije pribavljenom oružju, napominjući da se "zna da Vojska RSK-a nije bila bez avijacije u Udbini, da nije bila bez raketnih sistema, da je imala ne mali broj tenkova, da ima protuavionsko oruđe, artiljeriju, da ima ne mali broj projektila". U prilog tome navodi podatak da je "Hrvatska vojska zarobila oružja i municije od najmanje 700 milijuna njemačkih maraka, procjenjujući ukupnu vrijednost na milijardu njemačkih maraka" ("Ko je prevario Miloševića", *Intervju*, br. 368, 8. 9. 1995., 10-11). Dakako, izravnu potvrdu pomoći Jugoslavije "RSK-u", odnosno SVK-u, pružaju povijesni izvori. Primjerice, u "vanrednom operativnom izvještaju GŠ SVK" upućenom "predsedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševiću, predsedniku RSK Miljanu Martiću i načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije general pukovniku Momčilu Perišiću", 11. lipnja 1995., spominje se "sveukupna pomoć koju SR Jugoslavija šalje Srpskoj vojsci Krajine, pre svega mobilisanje i upućivanje u Krajinu borbeno sposobnih lica izbeglih sa ovih područja". U istom dokumentu, u 7. točki, navodi se da je "u toku realizacija prijema materijalno tehničkih sredstava od Vojske Jugoslavije, odobrenih za potrebe Srpske vojske Krajine". Zapravo, zbog brojnih dokumenata koji to potvrđuju, danas nitko ozbiljan neće negirati činjenicu da je JNA, a potom Vojska Jugoslavije (VJ), otvoreno podupirala pobunu Srba u RH i ustroj SVK-a, čak do te mjere da se može govoriti o istoj vojsci. Da je to bilo općepoznato, posebice dužnosnicima "RSK-a", svjedoči izjava "potpredsjednika vlade RSK-a" Stojana Španovića na

"zajedničkoj sjednici Vlade RS i Vlade RSK", održanoj 19. srpnja 1993. u Kninu: *SVK je po zvaničnim aktima SRJ dio Vojske Jugoslavije.*

Uostalom, da je JNA već 1991. vojsku pobunjenih Srba u Hrvatskoj "opremila naoružanjem i ratnom opremom", te da je JNA, tada kao važan čimbenik provođenja velikosrpske politike, zapravo stvorila SVK, ističu i tadašnji visokopozicionirani dužnosnici Jugoslavije, Srbije i JNA. Tako je ministar obrane SFRJ, general Veljko Kadijević, u svojoj knjizi *Moje viđenje raspada ...* (Beograd, 163) zapisaо da je "JNA predstavljala osnovu iz koje su formirane tri vojske: Vojska Savezne Republike Jugoslavije (SRJ), Vojska Republike Srpske i Vojska Republike Srpske Krajine". Sve tri vojske bile su u funkciji srpske osvajačke politike. O tome zašto JNA već 1991. nije i službeno postala srpska vojska govori bivši srpski član u predsjedništvu SFRJ Borisav Jović u svojoj knjizi *Poslednji dani SFRJ: Izvodi iz dnevnika*. (Beograd, 1995., 388-389): *To bi za budući rasplet jugoslavenske krize Srbiju i Crnu Goru vodilo u nepovoljnosti, a tu srpsko-crnogorsku vojsku u poziciju 'agresora' na srpskim prostorima van Srbije.* Slično objašnjenje dao je i ministar za vjerska pitanja Srbije Dragan Dragojlović, govoreci u rujnu 1991. u Valjevu pred demoraliziranim pripadnicima brigade JNA iz Srbije koja je pretrpjela gubitke u Hrvatskoj, u bitci za Vukovar: *Mi stalno govorimo da Srbija nije u ratu s Hrvatskom, ali je to srpski narod. Mi to ne možemo da kažemo zbog svetskog javnog mnenja, jer bi onda Srbija bila agresor. Jer, kada je vojnik JNA u Hrvatskoj ne može se reći da je to Srbija. Zbog toga Srbija ne može da ima svoju vojsku u JNA.* (Dragan Todorović, "Da se general izvini", *Borba* (novine u Srbiji), 26. 9. 1991., str. 3). ■

Molitva Hrvata

Savit ćemo, isplest ćemo
Cvjetove i boje
Da se glasno čuje
Kako kuca srce tvoje

Upalit ćemo svjetlo
Neka vječno tinja
Čuvat tebe svetu
I tvoja mora sinja

Preplivat ćemo rijeke
Preplovit mora
Čuvat tebe zelenu
Punu krasnih gora

Suzama svojim
Okrijepit ću ti oči
Kad pomisliš
Da živjet više nećeš moći

Brinut ću se za te
I biti tvoja duga
Pružit ću ti ruku
Tvoj ću biti sluga

Ponosna ću služit
I koračat tvojom stazom
Suncem, kišom, mrazom

Jer nema toga sunca
Što bi ljepše grijalo
Poljima tvojim
Sretno se smijalo

Nema tih kiša, koje su ljepše
Od suza koje padaju s majčina lica
Što donose radost
Kad rađaju se naša dica

Nema većeg ponosa
Od ponosa iz srca
Od tvojega i moga
Što u vječnost kuca

Poput pješčanoga sata
Svako zrno pjeska
Za molitvu Hrvata.

Marija TRBIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
Odjel hrvatskih vojnih glasila
(za rubriku Pozdrav domovini),
Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb
ili na e-mail: hrvojnik@mohr.hr

BIBLIOTEKA

Pavao Pavličić
Bilo pa prošlo - autobiografski zapisi,
Profil International, Zagreb, 2011.

U književnom opusu Pavla Pavličića već postoje knjige koje se mogu označiti pojmom memoaristike: "Dunav", "Šapudl", "Inventura", "Kruh i mast" i dr. U svim tim knjigama izostaje tzv. velika povijest, izostaju događaji političkog karaktera sa snažnim, općepoznatim protagonistima.

Ova knjiga zapravo je najbliža klasičnim memoarima: ona obrađuje dramatične sedamdesete, razdoblje Hrvatskog proljeća. Autor piše o tim događajima poslije četiri desetljeća; u zrelim je godinama, priznat pisac, akademik; očekuje se da s postamenta pisca od karijere u svojim uspomenama na sedamdesete romantično ocrta svoju osobnu ulogu u povijesnim previranjima. Pavličić, međutim, svjesno odabire autsajdersku poziciju, minimalizirajući čak i one činjenice vlastitoga političkog angažmana koje bi mnogi nastojali dolično kapitalizirati u poslijekomunističkim vremenima.

Upravo ta, narativna pozicija lišena patetike; inzistiranje na "niskoj poziciji naratora", koji velika zbivanja motri iz donjeg rakursa, ponekad i s blagim humorom, glavna je osobina ove knjige koja više teži ocrtavanju atmosfere jednog vremena, slikanju običnog života nego patetičnom oslikavanju velikih povijesnih freski.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

Filmomanija u hrvatskim Cineplexima

Od 21. rujna do 2. listopada održat će se peta po redu Filmomanija – revija dobrog filma! Za razliku od dosadašnjih izdanja, ovogodišnja će se Filmomanija održati u čak tri grada istodobno: Cineplex Osijek (Avenue Mall), Cineplex Split (City Center One) i Movieplex Zagreb (Centar Kaptol).

Sada već uobičajena revija dobrog filma donosi nam 20-ak najkvalitetnijih ostvarenja sedme umjetnosti s najvažnijih svjetskih filmskih festivala. Organizatori obećavaju najjači program revije dosad, koji će u potpunosti objaviti uskoro. Od zasad potvrđenih filmova iz programa svakako treba izdvojiti prvi neovisni film snimljen u 3D tehnologiji redatelja Wima Wendersa, *Pina 3D*; zatim novi film redatelja Gusa Van Santa, *Nespokojni* te dobitnika nagrade žirija na filmskom festivalu u Cannesu ove godine, *Dječak s biciklom* braće Dardenne. Nije to sve, stižu i *Nader i Simin se rastaju* Asghara Farhadija (apsolutni pobjednik festivala - Zlatni medvjed za najbolji film, Srebrni medvjed za najboljeg glumca i najbolju glumicu) i posljednji film perjanice makedonskog filma Milcha Manchevskog, *Majke*. Od ostalih filmova koji će biti prikazani u sklopu najnovije Filmomanije svakako treba izdvojiti dramu *Tajni život kućnih pomoćnica* (*The Help*) redatelja Tatea Taylora koji već nekoliko tjedana čvrsto zauzima prvo mjesto najgledanijih filmova u SAD-u i do danas je utržio više od 100 milijuna dolara. Znači, najbolji svjetski filmovi u Osijeku, Zagrebu i Splitu. Nemojte reći da niste znali.

Leon RIZMAUL

VREMELPOV

12. rujna 490. prije Krista Bitka kod Maratona

Prvi sukob velikih razmjera između Perzijanaca i Grka dogodio se 12. rujna 490. godine prije Krista na Maratonskom polju. Bitku je opisao veliki grčki povjesničar Herodot u svojim "Perzijskim ratovima". On nam prenosi da su Perzijanci pod moćnim kraljem Darijem I., uzdajući se najviše u konjicu, željeli pokoriti cijeli grčki poluotok, kao što su dotad već učinili s većinom poznatog svijeta do Indije. Herodot, koji je svoje djelo pisao 50 godina nakon bitke, prenosi da je Perzijancima cilj bio uništiti najjači grčki polis – Atenu. Iako bez pomoći ostalih grčkih polisa, iškusi vojskovođa Miltijad sa svojih se 10 tisuća vojnika hrabro suprotstavio golemoj perzijskoj sili. U trenutku kad se neprijateljsko konjaništvo odvojilo od pješaštva, teško naoružani atenski hopliti razbili su perzijske bokove i opkolili Darijevu vojsku. Miltijad je taktički nadigrao Perzijance, natjeravši ih u samo jednom danu na potpuno povlačenje s grčkog poluotoka. U Maratonskoj bitki Perzijanci su izgubili više od 6 tisuća ljudi, a Grci su imali svega 192 poginula ratnika. Vijest o fantastičnoj pobjedi u Atenu je donio, trčeći gotovo bez prekida 42 kilometra, Fidipides, koji je nakon obavljenje zadaće od iscrpljenosti umro. Prije nekoliko dana trčao je u Spartu tražeći pomoći, zatim se vratio na bojište i cijeli dan borio s Perzijancima da bi se napoljetku dragovoljno ponudio da vijest o sjajnoj pobjedi javi rodnome gradu. U spomen na tog vjesnika pobjede ime je dobila najzahtjevnija trkačka disciplina moderne atletike. Poraženi su Perzijanci novu invaziju na Grčku pokušali izvesti deset godina poslije pod Kserksom I. I taj put pohod je bio neuspješan, a najpoznatije su se bitke vodile kod Termopila i Salamine.

- 10. rujna 1994. - Papa Ivan Pavao II. prvi put posjetio Hrvatsku
- 10. rujna 1977. - posljednji put upotrijebljena giljotina
- 11. rujna 1855. - završena opsada Sevastopolja
- 12. rujna 1683. - veliki turski poraz kod Beča
- 14. rujna 1991. - osvojena vojarna "Male Bare" kod Ploča
- 15. rujna 2007. - umro dr. Juraj Njavro, hrvatski liječnik i političar

Leon RIZMAUL

Mario RELJANOVIĆ

Plakati Za Hrvatsku kao Tigar i Croatia

Na plakatu Tigrova je Ivan Belečetić, rođen u Đakovu 7. rujna 1972. Prvoj gardijskoj brigadi Hrvatske vojske, *Tigrovima*, pristupio je 29. srpnja 1991. i kao pripadnik Izvidničke satnije sudjelovao

CROATIA 90/CROATIA 91/
CROATIA 92

Autor: Dalibor Jelavić
Izdavač: Muzejsko-galerijski centar
Tisk: Naša djeca, Zagreb, 1991., Offset
Veličina: 490 x 680 mm

u borbama na bojištima u zapadnoj Slavoniji, na karlovačkom, velebitskom i dubrovačkom bojištu te u operacijama *Maslenica*, *Ljeto '95* i *Bljesak*. Poginuo je kod Slunja 6. kolovoza 1995. u oslobođilačkoj operaciji *Oluja*.

Drugi plakat nastao je na osnovi poznatog televizijskog spota (autor idejnog rješenja Dalibor Jelavić, režiser animacije Tomislav Mikulić, sinkronizacija Goran Fuzul). Spot je prvi put prikazan na Hrvatskoj televiziji 27. rujna 1991. U prvom dijelu uz tekst *CROATIA 90* i glazbenu podlogu hrvatske himne *Lijepa naša domovino* redaju se prizori iz najbliže prošlosti, višestračkih izbora i donošenja akata o samostalnosti Republike Hrvatske. U drugom dijelu tekst *CROATIA 91* prate zvukovi i prizori ratne stvarnosti, vremena u kojem je spot nastao i prikazivan, dok se u trećem dijelu uz tekst *CROATIA 92* i glazbu iz *Ode radosti*

ZA HRVATSNU KAO TIGAR

Za Hrvatsku kao tigar

Autor: Vladimir Kostjuk, Zagreb, 1991.
Tisk: crnoj, zelenoj i bijeloj boji
Veličina: 670 x 475 mm

Ludwiga van Beethovena izražava želja Hrvatske za međunarodnim priznanjem i primanjem u europsku zajednicu.

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@mohr.hr), Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković, Damir Bebek, Predrag Belušić

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr
Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

web info

Za one koji su se umorili od vrućeg i hladnog oružja, ovaj put predstavljamo nešto što bi se moglo nazvati trećom kategorijom. To su sprejevi za samoobranu, glavna tema stranice www.pepper-spray-store.com. Stranica je prodajnog karaktera i proizvode ne možete naručiti poštom, no predstavlja pravu malu biblioteku za one koji žele imati sprejeve za obranu vlastitog integriteta (nazivaju ih sredstvima za nesmitonosnu samoobranu) ili su jednostavno znatiželjni. Vrste sprejeva, upute za uporabu, protuotrovi, zakoni, pa čak i treningi za samoobranu sprejem, sve to i mnogo više je na jednoj jedinoj web stranici. Kakvih sve inačica ima, nismo mogli ni zamisliti!

D. VLADOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr